

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Praxis Beneficiorvm D. Petri Rebvffi Montispessvlani
Ivrvvm Doct. Ac Comitiss, Ivrisqve Pontificii Ordinarii
Professoris Paris. & ibidem in supremo Senatu Causarum
Patroni**

Rebuffi, Pierre

Coloniae, 1610

De Concordatis Inter Fridericvm Imper. Principesq. Nationis Germaniæ Ac
Sedem Apostolicam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63686](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63686)

DE CONCORDATIS INTER
FRIDERICVM IMPER.
PRINCIPESQ. NATIONIS GER-
MANIE AC SEDEM APOSTO-
licam.

NICOLAVS EPISCOPVS, SERVVS SERVO-
rum Dei ad perpetuam rei memoriam.

AD sacram Petri sedem
diuina dispositione
sublimati, singulis
quæ pro vniuersalis
Ecclesia vnione ac pace & tran-
quillitate profutura conspicimus
Apostolicæ prouidentia sollici-
tudinem libenter intendimus, &
ad fœlicem eorum profecutionē
& consummationē opem & ope-
ram impēdimus efficaces. Nuper
siquidem charissimus in Christo
filius noster Federicus Romano-
rum Rex Illustris, & nonnulli alij
dilecti filij Ecclesiastici, & Secula-
res Principes Inclitæ Nationis
Germanicæ ex vna, ac dilectus fi-
lius noster Ioannes sancti Angeli
Diaconus Cardinalis in partibus
illis Apostolicæ Sedis de latere
Legatus per nos ad dictas partes
missus sufficienti desuper à nobis
& Sede Apostolica auctoritate
suffultus ex alia partibus, Roma-
næ Ecclesiæ & dictæ Nationis no-
minibus, pro ipsius Ecclesiæ vnio-
ne, pace & tranquillitate inter Ec-
clesiam & Nationem prædictam
perpetuò solidandis & consuã-

dis diuersa rationabilia, & vtilia
ordinationes, & statuta à partibus
ipsis hinc indè approbata, lauda-
ta, conclusa, acceptata, & Concor-
data fecerunt ac ediderunt: No-
bisque humiliter supplicari fece-
runt, vt illis pro firmiori eorum
subsistentia robur Apostolicæ fir-
mitatis adicere, nec non aucto-
ritatem potioem, & decretum
interponere dignaremur. Nos ita-
que, qui statuta, ordinationes, &
Concordata prædicta per non-
nullos ex venerabilibus Fratribus
nostris S. R. E. Cardinalibus, ma-
gnorum maturitatis, authorita-
tis, & literaturæ Viros diligenter
examinari, & discuti fecimus; ea-
que rationabilia, & salubria tam
Ecclesiæ, quam Nationi præfata
fore comperimus, de dictorum,
& aliorum Venerabilium Fra-
trum nostrorum prædictæ Eccle-
siæ Cardinalium consilio & assen-
su Apostolica auctoritate, & ex
certa scientia approbamus, ratifi-
camus, laudamus, & acceptamus,
& præsentis scripti patrocínio cõ-
munimus, iuxta modum, & formã

RRrrr 2

- 6 subsequentes. Placet nobis super prouisione Ecclesiarum, & beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcunque uti iuris scripti reservatione, & execrabilis, & ad regimen constitutionum, modificatis
- 7 ut sequitur. Ad regimen Ecclesie generalis quamquam immeriti superna dispositione vocati gerimus in nostris desideriis, ut debemus, quod per nostrae diligentiae studium ad quarumlibet Ecclesiarum, & monasteriorum regimina, ac alia beneficia ecclesiastica iuxta diuinum beneplacitum, & nostrae intentionis affectum viri assumantur idonei, qui praesint, & profint committendis eis Ecclesiis, monasteriis, & beneficiis praelibatis: Praemissorum itaque consideratione inducti, & suadentibus nobis aliis rationabilibus causis nonnullorum praedecessorum nostrorum Romanorum Pontificum vestigiis inhaerentes omnes Patriarchales, Archiepiscopales, Episcopales Ecclesias, & etiam Monasteria, Prioratus, Dignitates, Personatus, & Officia, nec non Canoniciatus, Praebendas, & Ecclesias, ceteraque beneficia ecclesiastica cum cura, vel sine cura, saecularia, & regularia quaecunque, & qualiacunque fuerint, etiamsi ad illa personae consueuerint, seu debuerint, per electionem, seu quemvis alium modum assumi, nunc apud Sedem Apostolicam quocunque modo vacantia, & in posterum vacatura, nec non per depositionem, vel priuationem, seu translationem per nos, seu autoritate nostra factas, & inantea faciendas vbilibet: Nec non ad quae aliqui in concordia, vel discordia electi, seu postulati fuerint, quorum electio cassata, seu postulatio repulsa, vel per eos facta renunciatio, & admissa autoritate nostra extiterit, seu quorum electorum, vel postulatorum & inantea eligendorum, vel postulandorum electionem cassari, seu postulationem repelli, aut renunciationem admitti per nos, aut autoritate nostra continget apud Sedem praedictam, vel alibi vbicunque, & etiam per obitum Cardinalium eiusdem Ecclesiae Romanae, aut officialium dictae Sedis, quandiu ipsa officia actualiter tenebunt (videlicet, Vicecancellarij, Camerarij, septem Notariorum, Auditoris literarum contradictarum, & Apostolici Palatii causarum Auditorum, Correctorum; centum & unius Scriptorum Literarum Apostolicarum, & viginti quatuor Poenitentiarum praefatae Sedis, & viginti quinque Abbreuiatorum, nec non verorum commensalium nostrorum, & aliorum viginti quatuor Capellanorum Sedis eiusdem in epitaphio de scriptorum) & etiam quorumcunque Legatorum, seu Collectorum, ac in terris Romanae Ecclesiae Rectorum, ac Thesaurariorum deputatorum, seu missorum haecenus,

ænus, vel deputandorum, aut mittendorum in posterum, nunc vacantia, & inantea vacatura ubique dictos Legatos, vel Collectores, seu Rectores, & Thesaurarios antequam ad Romanam Curiam redierint, seu venerint rebus
 14 eximi contigerit ab humanis, nec non quorumlibet pro quibuscunque negotiis ad Romanam Curiam venientium, seu etiam recedentium ab eadem si in locis à dicta Curia ultra duas dietas legales non distantibus iam forsitan obierint, vel eos inantea ab hac luce transire contigerit, & etiam simili modo quorumcunque Curialium peregrinationis, infirmitatis, seu recreationis, vel alia quacunque causa ad quavis loca secedentium, si eos antequam ad dictam Curiam redierint in locis ultra duas dietas ab eadem Curia, ut præmittitur non remotis (dummodo eorum proprium domicilium non existat ibidem) iam forsitan decefferint, vel in posterum eos continget de medio submoueri, etiam nunc per obitum huiusmodi vacantia, vel in posterum vacatura: Rursus
 15 Monasteria, Prioratus, Dignitates, Personatus, Decanatus, Administrationes, Officia, Canonatus, Præbendas, & Ecclesias, ceteraque beneficia ecclesiastica secularia, & regularia cum cura, vel sine cura, quæcunque & qualiacunque fuerint, etiam si ad illa personæ consueverint, seu debuerint,

per electionem, seu quemuis alium modum assumi, quæ promoti per nos seu auctoritate nostra, ad Patriarchatum, Archiepiscopatum, & Episcopatum Ecclesiarum, nec non Monasteriorum regimina obrinebant tempore promotionum de ipsis factarum nunc quocunque modo vacantia, aut in posterum vacatura: Nec non etiam
 16 per assentionem pacificam quorumcunque Prioratum, Personatum, Officiorum, Canonatum, Præbendarum, Ecclesiarum, aut beneficiorum aliorum per nos seu auctoritate nostrarum literarum immediatè collatorum seu conferendorum in posterum, præterquam si virtute gratiæ expectatiuæ assensio fiet, nunc vacantia, & inantea vacatura, plena super præmissis omnibus, & singulis cum Fratribus nostris collatione præhabita, & matura deliberatione secuta, Ordinationi, dispositioni, & prouisioni nostræ, de ipsorum fratrum consilio auctoritate Apostolica reseruamus. Decernentes
 17 ex nunc irritum, & inane, si secus super præmissis, & quolibet eorum per quocunque quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Item placet nobis, quod in Metropolitanis, &
 18 Cathedralibus etiam immediatè non subiectis Ecclesiis: & in Monasteriis immediatè subiectis. Sedi Apostolicæ, fiant electiones canonica, quæ ad dictam Sedem de-

ferantur, quas etiam ad tempus constitutionis, foel. recor. Nicolai Papae III. quae incipit Cupientes, expectabimus, & clauso dicto tempore si non praesentata, vel si praesentata minus canonica fuerint, providebimus, & si canonica fuerint eas confirmabimus, nisi ex rationabili, & evidenti causa, ac de dictorum Fratrum consilio, de digniori, & utiliori persona duxerimus providendum, proviso quod confirmari praedicti, & per nos p[ro]visi Metropolitanis suis, & aliis praesentent debita iuramenta, & alia ad quae de iure tenentur. Et in Monasteriis dictae Sedis immediate non subiectis, & aliis regularibus beneficiis, super quibus pro confirmatione, vel provisione ad dictam Sedem non consuevit haberi recursus, electi seu illi, quibus providendum est, pro confirmatione, & provisione huiusmodi ad Curiam Romanam venire non tenebuntur: Ipsaque Regularia beneficia sub expectatiuis gratiis non cadant. Vbi autem pro Monasteriis ad dictam Curiam venire seu mittere consueverint, non aliter confirmabimus, vel providebimus, quam superius de Cathedralibus Ecclesiis est expressum. Et de Monasteriis monialium non disponemus, nisi sint exempta, & tunc per commissionem ad partes. De caeteris vero Dignitatibus, & beneficiis quibuscumque secularibus, & regularibus vacaturis ultra reservationes praedictas (maioribus Dignitatibus post pontificales in Cathedralibus & principalibus in collegiatis Ecclesiis exceptis) de quibus iure ordinario providetur per illos inferiores, ad quos alias pertinet, placet etiam nobis, quod per quancumque aliam reservationem, gratiam expectatiuam, aut quamvis aliam dispositionem, sub quacumque verborum forma, per nos, vel auctoritate nostra factam, vel faciendam, non impediemus nos quominus de Februarii, Aprilis, Iunii, Augusti, Octobris, & Decembris mensibus liberè disponatur per illos, ad quos eorum collatio, provisio, praesentatio, electio, seu quavis alia dispositio pertinebat reservatione aliave quavis dispositione, auctoritate nostra factis, vel faciendis, non obstantibus quibuscumque. Quotiens vero aliquo vacante beneficio in Ianuarii, Martii, Maii, ^{Junii} Septembris, & Novembris mensibus, specialiter dispositioni dictae Sedis reservatis non apparuerit intra tres menses à die notae vacationis in loco beneficii, quod alicui de illo Apostolica auctoritate provisum fuerit, ex tunc & non antea Ordinarius, vel alius ad quem illius dispositio pertinebit, de illo liberè disponere poterit. Et ad finem ut haec ordinatio collationum beneficiorum non reservatorum per alternos menses possit per dictam Nationem publicari, & omnes, qui ea gaudere voluerint tempus congruum habeant eam acceptandi, tunc,

- tunc quo ad dictam Sedem à Cal. 26
Iunii proxime futuris ipsa currere
incipiet, & durabit deinceps, nisi
in futuro Concilio de consensu di-
ctæ Nationis aliter fuerit ordina-
tum. Placet similiter nobis, quod 27
circa provisionem dictæ Sedis or-
dinandam modus Annatarum hoc
modo currat. De Ecclesiis Cathedra-
lib. omnib. & Monasteriis Vi-
rorum duntaxat vacantibus, & vaca-
turi solvantur de fructibus primi
anni à die vacationis, Summæ pec-
uniarum in libris Camera Apostolica
taxatæ, quæ communia ser-
uitia nuncupantur: Et si quæ exce-
dit 28 siue taxatæ sint, retaxentur, & quod
pvideatur in grauatibus regionibus.
secundum qualitatem rerum, tem-
porum, & regionum, ne nimium
prægrauentur: ad quod perentibus
dabimus Commissarios in partibus.
29 qui diligenter inquirent, & retaxent.
Taxæ autem prædictæ pro media
parte infra annum à die habitæ pos-
sessionis pacificæ totius, vel maio-
ris partis, solvantur: & pro alia me-
dia parte infra annum sequentem:
30 Et si infra annum bis, vel pluries
vacauerint, semel tantum solvan-
tur; nec debitum huiusmodi in suc-
cessorem in Ecclesia, vel Monaste-
rio transeant: De cæteris verò Di-
gnitatibus, Personatibus, Officiis, &
beneficiis secularibus, & regularibus,
quibuscunque, quæ autoritate dictæ
Sedis conferentur, vel de quibus
pvidebitur (propter quæ vigore gra-
tiarum expectatiuarum, aut causa
permutationis) solvantur Annatæ
seu medii fructus iuxta taxam solitam
à tempore possessionis infra annum;
& debitum huiusmodi similiter in
beneficio non transeat. Sed de be-
nificiis, quæ valorem viginti qua-
tuor florenorum auri de Camera
non excedunt, nihil saluatur: Du-
retque hæc obseruantia deinceps, 32
nisi eam similiter in futuro Con-
cilio de ipsius Nationis consensu
contingat immutari. In aliis autem
quæ per seculum recor. Eugenium Pa-
pam III. etiam prædecessorē no-
strum, pro dicta natione vsque ad
tempus futuri generalis concilii,
permissa, concessa, indulta, & de-
creta, ac per nos confirmata fue-
runt, in quantum illa Concordiæ
presenti non obuiant, ista vice, ni-
hil volumus esse immutatum. Et
per hoc quod in Concordatis hu-
iusmodi, siue quibusvis aliis eorū
occasione conficiendis literis pro-
pter compendiosiorē descriptio-
nem Alemanniæ specialiter appel-
latur, Natio ipsa ceteri non debet
à Germanica Natione distincta 33
seu quomodolibet separata. Et
pretereà quia difficile foret presen-
tes literas ad singula in quibus de
eis forsitan fides facienda fuerit, loca
deferri, eadem Apostolica autorita-
te decernimus, quod ipsarum trans-
sumpto Metropolitanorum dictæ
Nationis sigillo munito, tanquam 34
presentibus. si exhiberentur literis
plena fides adhibeatur, & perin-
desistet, ac si dictæ presentes literæ
forent

35 forent exhibitæ, vel offensa. Et insuper quoque irritum, & inane si secus super his à quoquam quavis autoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginā nostræ approbationis, ratificationis, laudationis, acceptationis, commutationis, reseruationis, constitutionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignatio-

nem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursum. Dat. Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ Millesimo, quadringentesimo, quadagesimo octavo, Decimoquarto Calen. Aprilis. Pontific. nostri Anno secundo.

Sumptum ex Registro Bullarum Nicolai Papæ V. lib. 2. Secretorum fol. 203. & collat. concordat.

DE PRAELATIS, ET PRINCIPIBUS VSRPANTIBUS dispositiones beneficiorum Sedi Apostolica reseruatorum, aut impedi- entibus Sedi Apostol. prouisiones, contra formam Concordatorum inter eandem Sedem Apost. & nationem Germania.

Constitutio Clementis Papæ VII.

CLEMENS Episcopus seruus seruorum Dei ad futuram rei memoriam.

Admonet nos incumbentis nobis pastoralis officii cura, vt non solum nobis, sed etiam cunctorum Christi fidelium, & præsertim ecclesiasticarum personarum profectibus diligenter intenti, illorum occurramus dispendiis, & quæ in cuiusque ipsorum præiudicium siue noxam quauis etiam autoritate prodidisse comperimus, salubriter reformemus. Sanè dudum ad nostram peruenit notitiam, qualiter nonnulli Archiepiscopi, & Episcopi, ac Ecclesiarum Prælati, nonnulli etiam Principes, & Domini tem-

porales inelicitæ Nationis Germanicæ, post miserabilem Vrbsi direptionem, collationes, & dispositiones beneficiorum ecclesiasticorum nobis, & Sedi Apost. etiam virtute **CONCORDATORVM** inter Sedem, & Nationem præfatas reseruatorum temerè vsurpare præsumperunt, ac collationes, & dispositiones nostras, & dictæ Sedis de illis factas admittere contempserunt, nedum in nostrum, & ipsius Sedis vilipendium, sed etiam iurium nostrorum, & eiusdem Sedis, ac illorum quibus de ipsis beneficiis prouidimus aut in quorum fauorem alias disposui-

mus, seu provideri, & disponi mandauimus, graue præiudicium. 3 Et quamuis cõtra præsumptores, & contemptores huiusmodi in Bulla quæ quotannis in die Cœnæ Domini de more lecta fuit, declarauimus, & protestati fuimus, quod in præmissis, & aliis quibuscunque iuribus dictæ Sedi, & Sanctæ Rom. Ecclesiæ vndeunque, & quomodocunque quæsitis, seu quarendis per quoscunque actus contrarios, aut quomodolibet præiudicantes, tacitos, vel expressos à nobis, vel ab eadem Sede quomodolibet factos, vel faciendos, aut quemcunque temporis fluxum, vel patientiã, vel tolerantiam nostram nobis aut eidem Sedi nullatenus præiudicari debere, aut quomodolibet posse; tamen sicut, nõ sine animi noerore, intelleximus, nonnulli ex Archiepiscopis, Episcopis, Prælatiis, Principibus, & Dominis prædictis, adhuc à præmissis desistere nõ curarunt, nec de præsentibus curarunt, quod deterius est, ne quisiones Apostolicæ admittantur, per sua mandata etiã poenalia phibere nõ verentur, in animarum suarum graue periculũ, & aliorum Prælatorum ac Principum Catholicorum dictæ Nationis perniciosum exemplum, & scandalum plurimorum; Nos igitur qui à dictis CONCORDATIS, quæ olim Rom. Ecclesiæ, & dictæ Nationis hominibus pro ipsius Eccle. vniõe, ac pace & tranquillitate inter Ecclesiã, & Nationem prædictas perpetuò solidandis, & cõseruandis laudata, cõclusa, & accepta fuerunt, nullatenus recedere intēdimus, ne dicti præsumptores, & contemptores, aut per eos in dictis beneficiis intrusi ex huiusmodi temeraria præsumptione gloriari valeant, neque ipsi intrusi ex adulterinis eorum titulis aliquem fructum reportent, nec illis quibus de beneficiis prædictis per nos aut dictam Sedem seu eius auctoritate prouisum extitit, & in futurum prouidebitur, per alicuius temporis fluxum, seu aliquam patientiam, vel tolerantiam præiudicium fiat, aut factum censeatur, ex pastoralis officii debito prouidere volentes, ac CONCORDATIS prædictis firmiter in hærentes, Motu proprio, & ex nostra matura deliberatione, ac certa scientia, auctoritate Apostolica, de Apostolicæ potestatis plenitudine tenore præsentium declaramus præsentibus collationes, & alias dispositiones de quibuscunque beneficiis ecclesiasticis cum cura, & sine cura, nobis & dictæ Sedi, vt præfertur reseruatis, per Archiepiscopos, Episcopos, Prælatos, ac seculares Principes, & Dominos quoscunque dictæ Nationis seu ad eorum præsentationem, vel nominationem, etiam per Ordinarios ipsorum beneficiorum collatores à tempore dictæ direptionis citra contra tenorem, & formam dictorum

SSSS

CONCORDATORVM quomodolibet factas, & in posterum faciendas personis quibus aut in quorum fauorem facta sunt, aut in posterum facta sunt, nisi sint per nos, aut nostra, vel dictae Sedis auctoritate approbata, nullum titulum, vel colore ipsa beneficia possidendi tribuisse, aut in futurum tribuere, sed, & illos pro malefidei possessoribus, & mere intrusis ab omnibus haberi, & ceteri, ac fructus per eos ex beneficiis huiusmodi perceptos, & percipiendos, nullo unquam tempore suos facere, sed ad illorum restitutionem in utroque foro efficaciter obligatos esse, & ad illorum restitutionem, ad eorum quorum interest, seu etiam fisci nostri instantiam, omnibus viis iuris, & remediis compelli posse, & debere, & eos nullo unquam tempore beneficio Regularum de annali, & triennali pacifico possessore gaudere potuisse aut posse. Illis vero quibus eadem beneficia per nos, aut auctoritate nostra, vel dictae Sedis, tenore & forma Concordatorum huiusmodi seruatis, collata seu commendata sunt, aut in futurum conferentur, vel commendabuntur, nec non Ecclesiis, & locis ecclesiasticis ac collegiis, quibus perpetuo, vel ad tempus eadem auctoritate unita sunt, aut in posterum unietur, ac omnibus illis, qui in executione litterarum Apostolicarum eis concessarum per constitutiones, seu mandata Archiepiscoporum, Episcoporum, Praelatorum, Principum, vel Dominorum praedictorum, hactenus quomodolibet impediti fuerunt, aut in posterum impediuntur, dictas Regulas, & quae unquam temporis fluxum seu patientiam, vel tolerantiam minimè obstatere debere, quominus contra dictos intrusos, & intrudendos quocumque tempore iudicialiter experiri valeant. Decernentes sic per quoscunque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, S. Rom. Ecclesiae Cardinales, & Palatii Apostolici causarum Auditores sententiari, interpretari, & iudicari debere, sublata eis, & eorum cuiuslibet quauis aliter sententiandi, interpretandi, & iudicandi facultate, & potestate, ac irritum, & inane, si secus superiis ab eis, vel quibusuis aliis quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentatum forsan esset hactenus, aut in posterum contigerit attentari. *Non obstantibus regulis, & aliis praemissis, aliisque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.* Ut autem praemissa ad omnium notitiam deducantur, volumus, & mandamus praesentes in Cancellaria Apostolica more solito publicari, & in quinterno eiusdem Cancellariae describi. Praeterea quia difficile foret praesentes litteras ad singula loca, in quibus de eis forsitan fides facienda foret, deferre, eadem Apostolica auctoritate decernimus, quod ipsarum transsumptis,

sumptis, manu alicuius Notarii publici inderogati subscriptis, & sigillo alicuius personæ ecclesiasticæ in dignitate constitutæ munitis, ea prorsus in iudicio, & extra, & aliàs vbilibet fides indubitata adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel offensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, decreti, & voluntatis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omni-

potentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo, quingentesimo, trigesimo quarto, Cal. Iulii, Pontificatus nostri Anno undecimo.

Blosius.

Leeta & publicata fuit in Cancellaria Apostolica, die 13. Iulii.

M. D. XXXVIII.

Et ego Laertius vidi regist. in quatuor. eiusdem Cancell. fol. 330.

DECLARATIO
GREGORII XIII. SUPER CON-
CORDATIS GERMANIÆ.

*QVOD ORDINARII COLLATORES PRÆTEXTU
litterarum Nicolai Papæ V. pro CONCORDIA Germaniæ, conferre non
possunt beneficia ecclesiastica post tres menses ex quo vaca-
runt, si de illis intra hoc tempus à Sede
Apostolica provisum est.*

*GREGORIVS Episcopus servus servorum Dei ad
futuram rei memoriam.*

VÆ in Ecclesiâ Dei incommoda inferunt, nostra nos expedit animaduersione mouere.

Cum itaq; per litteras scilicet Nicolai Papæ V. nationi Germaniæ pro illius vnitatis & concordia cum Sede Apostolica, inter alia concedatur, vt quoties aliquo vacante beneficio ecclesiastico, in mensibus Ianuarii, Martii, Maii, Iulii, Septembris,

& Nouembris, in quibus vacantium Germaniæ beneficiorum ecclesiasticorum dispositio dictæ Sedi specialiter reservata est, non apparuerit intra tres menses à die nota vacationis in loco beneficii, quod alicui de illo Apostolica authoritate provisum fuerit, ex tunc & non antea Ordinarius, vel alius ad quem illius dispositio pertinet, de illo disponere possit, & sæpenuerò contin-

SSsss 2

gat, vt antequam inquisitio, quam
 plerumq; etiam in concursu plu-
 rium, siue in partibus, siue apud
 dictam Sedem fieri oportet, in vi-
 ram, mores, & doctrinam eorum,
 quibus de dictis beneficiis per Se-
 dem eandem prouidendum est,
 compleri possit, aut antequam de
 ipsis prouisionibus, seu de man-
 datis, qua ad inquisitiones, & pro-
 uisiones huiusmodi faciendas ab
 eadem Sede impetrantur, vel mo-
 tu proprio procedunt, literę Apo-
 stolicę conficiantur, vel etiam an-
 tequam mandata ipsa à iudicibus
 ad quos directa sunt, recipiantur,
 vel recepta expediantur, interdū
 quoque literis Apostolicis expedi-
 tis, & gratia purificata, seu man-
 datis prædictis receptis, & in-
 quisitione completa, antequam om-
 nimoda executio perficiatur, pro-
 3 pter diuersa impedimenta, quę
 frequenter succedunt, tempus
 trium mensium ex quo vacatio
 beneficii, in loco ipsius nota est,
 expiret, ac proinde Ordinarii lo-
 corum, aut alii ad quos talium
 beneficiorum dispositio, cessanti-
 bus Apostolicis reservationibus,
 pertinet, lapsō tempore prædicto,
 licet priusquam illud laberetur,
 prouisionis, siue alterius disposi-
 tionis de illis à dicta Sede iam gra-
 tia facta fuerit (quod ipsum ad
 4 tribuendum, & quærendum ius
 satis superque esse certa iuris in-
 terpretatione frequenter decla-
 ratum est) illa tamen conferre
 contendant: Quæ de causa mul-
 tis religione, & pietate insigni-
 bus, quando ii post ostensum vir-
 tutis, & doctrinæ suæ specimen,
 atque inde emensos labores, &
 sumptus, beneficiis potiri debe-
 rent, alii præoccupatores obtentu
 ordinariæ collationis huius-
 modi contra aduersantur: Nos in
 5 dignum rati, quod temporis mo-
 ra, quam ad perferendam accu-
 ratius talium probitatē, industriā,
 & alia requisita intercedere pro
 utilitate Ecclesiæ necesse est, locū
 iniuriis aperiat, attendentesque
 verba prædicta (*in loco beneficii*) 6
 cum verbis (*nota vacationis*) quę
 protinus antecedunt coniungi,
 & ad illa dumtaxat referri, ac vo-
 luntatem concedentis, seu sum-
 que concessionis, & literarum
 prædictarum sic esse, vt dispositio
 beneficii intra tres menses à die
 nota vacationis à Sede prædicta
 fieri, de quę gratia facta, alicubi
 apparere debeat, quemadmo-
 dum re inter vtriusque iuris in-
 terpretes iam pridem controuer-
 sa summa ratione iudicatum ap-
 pareret: vix enim est; vt itineribus
 non modo infestis, aut prohibitis, 7
 quod ferè semper aliquo contin-
 git, sed etiam expeditis, quis ex
 tam longinquis regionibus ad di-
 ctam Sedem profectus, & in ea ad
 expediendum negotium, vel pau-
 lispermoratus, in eadem se reci-
 pere tanta temporis angustia pos-
 sit, Quocirca æquitate, & iustitia
 suadentibus,

suadentibus, præsentium auctoritate declaramus concessionem Nicolai Papæ, & literas prædictas locum omnino non habere, quod
 8 Ordinarii, aut alii collatores prædicti, post lapsum trium mensium ex die notæ vacationis in loco beneficii disponere possint de vllis beneficiis prædictis, aliis sub concessione, & literis prædictis comprehensis extra Rom. Cur. in mensibus prædictis quoquo modo vacantibus, vel vacaturis, de quibus
 9 intra dictum tempus trium mensium per Romanum Pontificem, ac dictam Sedem qualiscunq; gratia, vel dispositio, aut concessio facta fuerit: Ne tamen cuiquam licitum sit factam à Sede prædicta dispositionem huiusmodi in longum obtegere, illi quibus deinceps gratiæ huiusmodi concedentur, earum concessionum fidem, & testimonium intra tres menses à die notæ vacationis in loco beneficii huiusmodi, vel dictis collatoribus significare, vel in ipso beneficii loco publicare quoquo modo teneantur. Decernentes omnes, & quascunq; dispositiones de dictis beneficiis ab eisdem collatoribus post significationem, seu publicationem huiusmodi tempore factas, nullas, & invalidas, nulliusque roboris, vel momenti fore. Sicq; in quibusvis causis pendentibus, & futuris iudicari debere. Nec non irritum, & inane quicquid secus super his ab eisdem

collatoribus, aut quibuscunq; aliis scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quod si forte
 12 quisquam collatorum prædictorum fuerit præsentium violator, eum à beneficiorum, & officiorum collatione tandem suspendimus, donec ipse veniam petens restitutionis gratiam à Sede prædicta meruerit obtinere. Cæterum volumus ut præsentium transumptis
 13 etiam impressis Notarii publici manu, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ obsignatis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra illud ubique locorum adhibeatur, quæ adhiberetur
 14 ipsis præsentibus, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hæc paginam nostræ declarationis, decreti, suspensionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum
 14 Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Domin. M. D. LXXVI. Calend. Nouemb. Pontificatus nostri Anno V.

Cæsar Glorierius.

M. Datarus.

Anno à Natiuitate Domini
 M. D. LXXVI. Ind. quarta die vero
 S S S S 3

xx. mensis Nouembris Pont. Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Gregorii diuina providentia Papa XIII. Anno V. retrospectæ literæ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt, & per aliquod temporis spatium dimissæ in Valus S. Ioannis Lateranensis,

& Principis Apostolorum de Vrbe, ac in acie Campi Floræ per nos Ioannem Freyle, & Claudium Mongeat eiu- dem S. D. N. Papa Cursores.

Antonius Ludouicus
Magister Cursorum.

QVÆSTIO I
SVPER CONCORDATIS
GERMANIÆ.

An sint Concordata Germaniæ.

Irabitur aliquis me hanc proponere quæstionē cum extrium Pontificum Nicolai V. Clementis VII. & Gregorij XIII. Bullis clarè constet de existētia Concordatorum: Sed hoc dubium nonnulli in Germania, quorundā, pro dolor, prælatorum animis malè imprimunt, & quascunq; ab Ordinariis, in quibuscunq; mensibus, & de cuiuscunq; generis beneficiis nulliter factas prouisiones cum multarū animarum periculo defendere non erubescunt: exclamantes, & fumam ac fucum congerentes ex illis verbis in libello illustrissimi Cardinalis Simonette de Reser. q. 1. nu. 3. per quendam Grauertium sic appositis: tamen si Germani has reseruaciones non admittant (prout neq; Galli) id manifestò nobis probant Abb. & Decius ad c. 5. de elect. ille. n. 4. hic nu. 1. quorum sententiis Bursarus loco præcitato (consi. 126. lib. 2. in 25. & 98. se subscripsit. Addimus pariter Casiodorum de cis. vnic. de pact. incipien. Concordata Germaniæ; & Ioa. Paul. Tolom. dec. 85. incip. V. irāunen. Canonicaus atq; Puteū dec. 47. incip. Nicol. V. li. 1. dicentes ex eo procedere, quia habent facultates benefici conferendi reseruacionibus, & expectatiuis non obstantibus. Qui hæc nuda verba iurium Sedis Apo-

stolica ignaris proponunt, non difficulter persuadent, Ordinarios Germaniæ posse conferre beneficia reseruacionibus minime consideratis, quasi nulla, vel nullius vigoris essent Concordata. Et exinde aliqui Sedis Apostolicæ prouisiones quibuscunq; Ordinariorum attentatis postponentes generalem formant propositionem. Germanis non obstat reseruaciones Pontificiæ nisi iuxta constitutiones Execrabilis, & Ad Regimen modificatas: & Concordata nihil aliud, quàm modificationem dictarum constitutionum continent. At tamen horum fraus, & dolus ex eiusdem Simonette libello, eodemque §. tamen si ab undè conuincitur, si dicti §. principium consideremus, & finem præmissis aduigamus: non enim dicit author, tamen si omnes reseruaciones, sed has, id est, quæ cum Concordatis pugnant. Et hæc interpretatio ex fine §. clarior euadit: nam post illa verba: quia habent facultates benefici conferendi reseruacionibus, & expectatiuis non obstantibus: mox subiungitur: Galli à Leone X. anno 1516. Germani autem à Nicolao V. ut idem Burs. ostendit ibid. num. 85. & sequ. quæ facultates Concordata appellantur. Vides igitur auctorem non omnes reseruaciones à Germanis remouere, sed eas solum, quæ facultatibus

7 eultatibus per Concordata concessis præ-
 7 iudicant. Et in eodem sensu accipienda
 sunt allegatorum Doctorum responsa,
 qui cum primis loquantur de gratis ex-
 8 spectatiuis / quas præuentiuas appellant /
 vt hæc minime obtent, quominus Ordina-
 8 rij Germaniæ possint conferre beneficia
 in Febr. April. Iunij, Augusti, Octobr. De-
 9 ceembr. mensibus extra Rom. Curiam va-
 cantia: Sicut etiã alie reseruaciones Ger-
 manos non impediunt quominus in Me-
 tropolitanis, & Cathedralibus quibuscun-
 que, atque Monasteriis Sedi Apostolicæ
 9 immediatè subiectis fiant electiones intra
 tempus à Nicolao III. præscriptum. De
 quibus latius infra. Confirmatur supradic-
 7 ta interpretatio ex Rebuffo *super Reg.* sic
 loquente: Habent (videlicet Regulæ Cancellariæ Apostolicæ) vim legis: In Francia
 10 tamen, si sint contrariæ Concordatis, istas
 Regulas non seruamus. Insuper nos Ger-
 mani circa nostra Concordata fateri om-
 nino cogimur per §. *Quoribus*, generaliter re-
 seruari beneficia in Martio, Maio, Iulio,
 Septembri, Nouembri, Ianuario vbicunq;
 vacantia vsque ad tertium mensẽ à die
 notæ vacationis.

QVÆSTIO II.

An Concordatis Germania opponi
 possit præscriptio.

PRO affirmatiua parte videntur hæc
 argumenta. Primò, præscriptione
 possumus acquirere alienam iurisdic-
 1 tionem: ius conferendi beneficia indiffe-
 renter in omnibus mensibus est species
 iurisdictionis, ergò illud erit acquisibile
 2 per præscriptionem. Secundò: Quicquid
 possumus obtinere priuilegio, vel indulti
 specialis concessione, id etiam possumus
 acquirere præscriptione: at priuilegia, &
 2 indulta huiusmodi pascimur à Summis Põ-
 tificibus concedantur Electoribus Impe-
 rij, & magnis Principibus ecclesiasticis:
 ergò præscriptione idem consequi pote-
 3 rimus. Tertio: quia Cassadorus *super Re-*
gula Cancellariæ. decis. u. Regulam de triennali

1 possessore extendit in fauorem prouisi ab
 Ordinario de præpositura, seu prima di-
 3 gnitate, non obstantibus Concordatis. Ve-
 4 rum negatiua est vera, & tenenda: quia
 præscriptio non datur vbi deest titulus, &
 bona fides cum possessione, *Abb. in capitul.*
cum nostris de concess. præbend. sed nec titu-
lum, nec possessionem, nec bonam fidem
 habere possunt, qui Concordatis se op-
 ponunt, igitur allegata præscriptio in su-
 mum transit. Minor propositio est clara
 ex Decreto irritante in textu ibi: Et in-
 5 super quoque irritum & inane, si secus su-
 per his à quocunq; quavis autoritate sci-
 enter, vel ignoranter contigerit attenta-
 6 ri: Nulli ergò omnino hominum, & c. De-
 cretum autem irritans inficit titulum, &
 possessionem *Caputaquen. decis. 15. par. 3. Flan.*
Paris. de Resig. li. 6. q. 5. nu. 57. Et Decretum ir-
 7 ritans ligat ignorantes. *idem Flan. lib. 5. q. 6.*
nu. 220. allegans ad hoc c. a. de concess. præb. & ca.
dudum. eo. tit. lib. 6. gl. Clem. 1. di. Go. tit. de con-
cess. præb. Card. Zabarel. in eod. tit. Butr. conf. 43.
Gabriel conf. 3. Vnde loco citato dictus Fla-
 8 concludit Episcopum debere petere abso-
 lutionem à suspensione etiam si ignoran-
 ter fecerit contra constitutionem Pij V.
 prohibentis, ne Episcopi resignata benefi-
 9 cia conferant suis vel resignantiam con-
 sanguineis, affinis vel familiaribus.
 Quia sola publicatio Romæ facta sufficit,
 vt constitutiones ligent extra Curiam. *10a.*
Monach. in cap. generalis lib. 6. de Reg. iur. Sarnen.
in procem. Reg. Cancell. col. 33. Et decretum ir-
 ritans afficit omnia, quæ sequuntur, vt nec
 iuris effectum, nec fomentum habeant. *11.*
idem Paris. lib. 4. q. 7. num. 25. Cassad. decis. 1. nu. 7.
de rest. spol. adde. que ponimus infra q. 4. Bonam
 10 vero fidem in his excludit conscientia ma-
 la. Omnium enim conscientiarum afficiuntur
 & constringuntur per constitutionem
 Clementis VII. suprapositam. ibi. De-
 claramus prætenfas collationes, & alias
 11 dispositiones contra tenorem Concordata-
 torum factas & faciendas nullum titulum,
 vel colorem tribuisse, aut in futurum tribuere,
 & c. & eos nullo vnquã tempore beneficio
 Reg. de annali & trienali possessore gaude-
 re potuisse aut posse, & c. Atq; ex his respo-
 detur

detur ad primum argumentum: Ius conferendi beneficia in mensibus referuatis ad nullam praescriptionem deduci posse, ex quo sic contra Concordata conferentes, & collationem acceptantes omni titulo careant; & possessio infecta, non possessionis, sed iniquae usurpationis, & verae intrusionis nomen mereatur. Maior igitur prepositio est vera quando in subiectum casum intrant requisita ad praescriptionem. Hinc similiter respondetur ad secundum argumentum, illam maiorem tunc deum veram esse quando subiecta materia compatitur & potest habere substantialia praescriptionis, vid. *titulum, possessionem, & bonam fidem*. Ad tertium respondemus nos credere illam doctrinam Cassadori multis aduocatis, iudicibus, & confessoribus errandi occasionem dedisse, & fortassis adhuc dare, verum stante declaratione Clementis VII. non possumus aliud dicere, nisi quod Cassadorus circa hoc sit expressè reprobatus, & de cetero neutiquam sequendus. Quia auctoritatem vnius Doctoris, mandato, & declarationi Summi in Ecclesia iudicis praeferre, non potest esse, non summum nephas. Sic apparet quod etsi auctoritas Auditorum Rotae sit maxima, eos tamen importunitate aduocatorum errare posse. Verè enim constat errasse Cassadorum olim Auditorem extendendo Reg. de triennali ad prouisos contra Concordata, ex quo Clemens VII. declarauit tales nullo tempore beneficio Regularum de annali & triennali gaudere potuisse: Vbi nota, quod Pontifex loquatur per verbum potuisse, de praeterito; vt ostenderetur illam constitutionem merè esse declaratiuam Concordatorum.

QUESTIO III.

An Concordatis possit opponi exceptio de non recepta lege.

Qui omnes mouent cuniculos ad impediendas Apostolicas prouisiones, extollunt etiam hanc exceptionem tali clamore: Ordinarij semper huius generis beneficia in quocunque mense con-

tulerunt; quamobrem similia Roma impetrare fas non est, quia in hoc loco, vel in hoc genere beneficiorum Concordata non sunt recepta; & lex non recepta non obligat: Doctores cum gl. in c. de treuga. & pace. Petr. Gregor. Syntag. lur. li. 17. c. 17. num. 30. Flam. de conf. q. 1. nu. 19. & sequent. vbi. quod absque metu incurfus poenas potest legi non receptae contraheri, per Barr. m. l. v. l. §. sed cum antiquitas. C. de Cur. furios. Glossa in capit. de libell. dist. 20. vbi ecclesia Orientalis non recepit Canones de continetia clericorum, & propter hoc non incidit in haeresim, nec peccauit mortaliter c. denig. in fine dist. 4. lae. Aufre. in rep. c. 1. not. 10. de offi. Ord. Rebus. super Concord. rub. de col. §. presatig. Ordinarij, dices: quod Galli constitutiones Buriales Papae non receperunt.

Circa hoc punctum dico primò. Si re-
petamus acta superiorum temporum antequam in misera Germania sic inualuit haeresis impudici Lutheri, & impij Caluini, & quod dolenter dico: apud quosdam politicos catholicos Machiaueli doctrina ab impietate Caluini parum distas; reuoluamus gesta ante nos in Vrbe existentium clarorum ac nobilium Germanorum Curatorum (quorum seriem in alium libellum referuamus) clarè videbimus, non esse Ecclesiam in Germania, vbi non circa omnis generis beneficia impetrationes in Curia factae vigore Concordatorum executionem habuerint; vt legem Concordatorum non receptam nemo iuste allegare possit. Secundo dico, ex ipsis verbis Concordatorum manifestè constare, tam seculares, quam ecclesiasticos Principes, & Praelatos Germaniae laudasse, approbasse, & recepisse articulos Concordatorum. ibi. *Rationabilia, & vtilia, ordinationes, & statuta à partibus ipsis hinc inde approbata, laudata, conclusa, ACCEPTATA & Concordata fecerunt ac ediderunt. Quae verba indubitatam omnino receptionem, & promulgationem huiusmodi articulorum important. Ad obiecta respondetur negando hanc legem non esse receptam. Secundo has exceptiones: Lex non recepta; Lex non in vsu, vt plurimum arundine re-*

ne reperiri debiliores, quod latius ostendimus in sequenti quaest. Et illa doctrina Bartol. in l. vlt. C. de Cur. fur. in foro ecclesiastico non est tuta, nisi apud Iudices reorū singulares amicos. Quod de lege super continentia clericorum Orientalis Ecclesiæ adfertur, respondemus, in legibus illis Latine Ecclesiæ Orientales cenleri exceptos, ut qui ab antiquo suas habebant leges circa continentiam certo modo post obitum vxoris seruandam c. si quis, & ibi glo. 22. dist. Quæ orientalium leges à Pontificibus in Latina Ecclesia quoad ipsos orientales nunquam reprobatae fuerunt. Vnde Stephanus Pontifex super isto casu consultus in c. aliter. dist. 21. sic ait: Aliter se orientalium traditio habet Ecclesiarum, aliter huius S. Romanæ Ecclesiæ. Et in ca. de libellis. dist. 20. Leo Papa expressè præcipit causas quasque determinandas esse iuxta canones, & decretales Pontificum postpositis aliorum quantumcunq; Sanctorum Virorum libellis, & commetariis.

11. Atque hoc procedit etiam si illæ decretales, & ordinationes Pontificiæ non reperiuntur in corpore Iuris. Ita Nicolaus Papa in can. Si Romanorum. 19. dist. acriter reprehendit Episcopos Galliæ, quod indifferenter vtantur decretis Pontificum, si illa decreta eorum seruiant intentioni, sin minus, scribere præsumant; talia Decreta non esse in corpore Codicis, & ideo inter Canones non assumenda. Ad c. Deniq. dist. 4. frequenter in hac materia à DD. allegatum, dicimus: Indè nihil aliud probari quam quod frequens vsus (qui non præsumitur, sed in subiecta qualibet materia probandus est) contra legem, aliquam excusationem inducat. Sed & textus ibi loquitur, per verbum, fortè, id est talem excusationem admittendam, si agatur de nuda exhortatione, non autem de præcepto superioris. Rebuffo Gallo suam relinquimus libertatem loquendi cōtra Burfales, vt vocat, Pontificum constitutiones: Interim Pontifex manet Rector Vniuersalis Ecclesiæ, & administrator omnium bonorum Ecclesiasticorum non minus in Gal-

15. lia, & Germania, quam in Italia, & Hispania,

iuxta illud; Papa est Dominus omnium c. postquam. 1. q. 2. Et in beneficialibus habet dominium absolutum, c. proposuit de concess. prebend. Id constat, quod Henricus III. abiurato Calvinismo rediens in gratiam S. Matris Ecclesiæ sine difficultate ipsemet Rex per suum Oratorem iurauit seruare tam Decreta S. Concilij Tridentini, quam Concordata inter Gallos, & Leonem X. firmata.

QVÆSTIO IIII.

An exceptio de non vsu Concordatorum in iudicio locum habere possit.

EXCEPTIO Lex nõ recepta, & exceptio Lex non in vsu, quati pari passu ambulat cum plerisq; aduocatis, qui desperatas habent causas: Pro quarum tamen defensione adferunt illa generalia: Regulare est, quod Lex noua non acquirit vires, quoties successiue fiunt plures actus contra eam, sciente Conditore, vel eius successore, & non contradicente; quia sic non dicitur moribus vtentium recepta, & Superior videtur acquiescere illi contrauentioni, ad not. in l. de quib. ff. de leg. glo. in cap. 1. de reug. & pa. Nec ad hoc requiritur consuetudo præscripta per 10. annos, sed sufficit simpliciter vsus cōtrarius, quia superior videtur eam legem tacitè tollere, ex quo scit contrarium obseruari, & patitur. Aretin. cons. u. col. pen. Rom. cons. 512. & plures quos congerit Flam. Paris. de Confid. q. n. nu. 21. & sequent. Circa hanc quaest. notandum primo ad obligationem Legis Pontificiæ satis esse publicationem factam in Curia: ita vt constitutiones Romæ publicatæ ligent per totum mundum. Decis. Tol. 444. Imol. in proemio Cle. Berous in c. cognoscentes de const. nu. 49. & 50. Menoch. de ar. iud. cap. 185. à n. 8. quia Conditori canonum, & Vicario Creatoris subiecta est omnis creatura, & plenitudo potestatis Pontificiæ se extendit ad omnes homines cap. decreto 2. q. 2. q. 6. Pulcher, & notabilis textus in cap. Si decreta dist. 20. Vbi Nicolaus Papa ad clerum Constantinopolitanum sic scribit: Si decreta

- 6 Romanorum Pontificum non habetis de neglectu, atque incuria estis redarguendi, si verò habetis, & non obseruatis de temeritate estis corripendi, & increpandi. Ex quo procedit Granutium in libello *Simonettae de Reser. quest. 99.* plures allegando, multa incaute adducere, & incertissima pro certis in hac materia presupponere, dū ait, primò Satis esse allegare legem in partibus non promulgatam, vt probandi onus in aduersarium transferatur iuxta Dec. in l. omnes populiff. de iust. & iur. & certò certius esse promulgationem Romæ factam non prodesse vt prouincias arctet *gloss. in ca. cognoscentes, de consen.* Secundò quod allegans extrauagantem teneatur probare illam esse vltu receptam per *Pius. decis. 281. lib. 1. Burf. conf. 55.* Hæc etenim omnia corruunt, primò ex firma doctrina DD. attestantium satis esse ad obligationem legis Pontificiæ publicationem in Curia factam: Secundò ex mox subsequenti notabili. Tertiò quod non minus ponderis habere debent perpetuæ constitutiones etiam extrauagantes, quàm Regulæ Cancellariæ, quæ vbiq; omnes ligant viuente Pontifice eorum latore. Et quis obsecrò dicet S. Iudicium Rotæ infinitas prouisiones rectè irritasse tam vltra, quàm citra montes, propter Regulam de publicandis resignationibus non seruata, & nunc idem fieri non posse per Constitutionem Gregorij XIII. perpetuam, in locum dictæ regulæ subrogatam, ac nullibi, quàm in Curia publicatam: Secundum verò dictum Granutij, quod allegas extrauagantem teneatur probare eius vltum, continet manifestam absurditatem: videlicet, quod nullus iudex posset pronunciare iuxta nouam legem vbiq; promulgatam. Nam cum primus allegans non posset probare vltum, sequeretur quod iudex tunc contra legem pronunciare deberet: & consequenter secundus, & tertius allegantes legem, non solum non possent docere vltum, sed illis etiam ex priori iudicio, non vltus, videretur opponendus. Sic omnes leges Pontificiæ transirent in fumum, donec veniret Pontifex vnus, qui leges extrauagantes in
- corpus Iuris referret, leges dico forsariam quasi vbiq; per non vltum, ex quorundam opinione, abrogatas. Sequeretur item ante collectione Decreti, & Decretalium nullum Canonem vim legis habuisse, nisi per allegantes probato vltu, contra id quod determinatur in Can. Si Romanorum, 39. *distin.* cuius verba *supra 9. 3.* posuimus. Sequeretur item iuxta Decreta S. Concilij Tridentini iudicè non posse pronunciare, nisi constito prius decreta esse in qualibet particulari prouincia vltata: Et sic omnem abutsum, & quamlibet corruptelam contra optimè constitutas leges tollerandam. Hinc (proh dolor) ruina Ecclesiarum. Id certum esse debet legem à Principe decretam debere suum habere effectum, & ceteri vltu receptam (si moueatur quaestio aliquot post constitutionem antus elapsis) donec fuerit probatum fuisse sublatam per contrarium vltum (tactè saltè à Legislatore probatum, vt mox infra) *Gozad. cons. 32. num. 9. Abb. cons. 53. lib. 2. Socinus junior cons. 23. num. 46.* Nam lege constituta non de ipsa, sed secundum ipsam iudicandum esse habemus ex D. Augustino *ca. in istis distin. 4.* Confirmatur notitrum hoc notabile, quia quoties Legislator vult lege non constringi subditos absentes, nisi in eorum parochia fiat publicatio, tunc Legislator hoc exprimit. Sic quando S. Concilio vltum fuit irritare clandestina matrimonia tunc primùm quando hoc decretum specialiter in parochia sit promulgatum, in specie expressit legem hanc, ex speciali causa, quæ mouit S. Concilium, non obligare subditos, vsq; post specialem promulgationem. *Sess. 24. cap. 1.* ergò à contrario sensu alia decreta S. Concilij ligant, siue extra Romam promulgata sint, siue non. Secundò notandum non habere vllam probabilitatem Pontificem tam maturo cõsilio pro vtilitate Reipublic. Christianæ, generalem legem promulgando, eius obligationis vim velle esse dependentem ex factis subditorum, vt si contra eam legem plures pluries agant, ob hoc minus firma censi debeat: atrenotò præsertim singulorum Episcoporum iuramentum

iuramento, quo se astringunt ad recipien-
 das constitutiones, decreta, & ordinatio-
 nes Apostolicas. Tertio notandum quod
 quantumcumque Flam. de Confid. *quest.*
 19 *n. num. 18.* vñ cum Petro Gregorio *Syntag.*
lib. 17. capit. 17. numer. 30. contendant, per
 exceptionem de non usu, excusare Gal-
 los Bullæ Pij V. de Confiden. contraveni-
 entes, vsque ad speciale monitorium Sixti
 V. eorū tamen rationes nihil concludunt,
 vt apparet tam ex argumentis hinc inde
 adductis, quam ex ipsa constitutione Sixti
 V. Nam omnia argumenta pro sustentan-
 da huiusmodi exceptione inuituntur taci-
 tæ voluntati Legislatoris, & requirunt ta-
 cem non usum, vt vere possit dici Legisla-
 torem ex conuentione sustulisse obligatio-
 nem legis; quod projecto dici non potest,
 nec circa bullam Pij V. super Confidentialia,
 ex quō Sixtus V. successor eorū ferens
 Gallorum inobedientiam eos specialiter
 ad obseruantiam Legis Pij V. adstringere
 20 voluit: Nec circa Concordata Germaniæ
 tale somnium adducere fas est, attento
 quod huiusmodi non vltus [sic] icubi præ-
 tendatur non solum nunquam à Pontifi-
 ce tacite, vel expressè probatus, sed ex-
 pressè improbatus appareat, tum aliàs,
 tum per declarationem Clementis VII.
 adeo clarā, tūm in vltimis Ratisponen-
 comitijs, vbi Anno 94. Illustriss. Cardin.
 21 MADRVTVS S. D. N. CLEMEN-
 TIS VIII. Legatus, omnes Prælatos
 Germaniæ ad obseruantiam Concordato-
 rum, in articulis propositis ardenti pio-
 que zelo admonuit, ex mente Sanctissimi
 increpando eos, qui prouisiones Aposto-
 licas iuxta Concordata per S. Sedem A-
 postolicā decretas excludere præsumunt.
 22 Quarto notand. quod Lex cum decreto ir-
 ritante annullat omnem actum subsequen-
 tem in contrarium factum. *Oldr. cons. 319.*
Abb. in cap. dilectus. num. 14. & plures quæ con-
gerit Flam. de Resig. lib. 4. q. 9. num. 29. Quod
 verò Granutius *supradictō loco num. 20.* af-
 23 firmat: Decretum irritans nō ligare igno-
 rantes, nisi facta promulgatione in loco,
 per *Pur. d. decis. 281. lib. 1. Mandos. ad Rom. consil.*
 24 *289.* nullum habet fundamentum, nec per

ipsum, nec per eos quos allegat vlla firma-
 ratione probatur, eiusq; refutatio ex præ-
 missis satis liquet. Et ex illa *Putei tam sepe* 24
allegata decis. 281. aliud rectè non conuincit-
 tur, nisi quod probabilis ignorantia extra-
 uagantis non notè excusat à pænis censu-
 rarum, & quod decretum afficiat ignoran-
 tes quoad annulationem actus, licet non
 quoad pænam. Quod procedit, quando
 verè ex actis constat de probabili, id est,
 non reprehensibili ignorantia. Nam scientia 25
 legum, & constitutionum regulariter
 præsumitur *Flam. lib. 5. q. 6. nu. 222.* Et cum
 Episcopi vix vnquam possint prætere
 probabilem, & satis excusabilem ignoran-
 tiam Apostolicarum constitutionum Ro-
 mæ promulgatarum, stante *supradictō*
can. Si decreta. dist. 20. ideo subsistit doctrina
 dicti Flam. *supra quest. 2. allegata.* Nec scrupulum mouere debet, quod idem Flam. 26
lib. 8. q. 8. numer. 154. ait: Decretum irritans
 habere tacitam conditionem si recipiatur.
 Nam longè rectius dicitur omnes consti-
 tutiones Apostolicas habere mandatum,
 vt recipiantur: & si à quibusdam non re-
 cipiantur, peccatum inobedienciæ non
 tollere vim legis, nisi sciente, & tacite sal-
 tem approbante Legislatore, tot contra
 legem actus appareant, vt eam abrogatam
 esse iuste credere possimus. Quare huic
 Flaminij dicto opponimus, quod ipse *par-*
ib. supra. d. li. & quest. num. 133. ad quædam al-
 legata respondet: nihil referre ita allegari.
 Sufficit autem in essentia esse constitutio-
 nem, & habere vim legis: effectus enim
 magis attendi debet, quam sonus verbo-
 rum, maxime particularium Doctorum.
 27 *Grauet. cons. 301. & 305.* Et quamvis CLE-
 MENS VIII. in sua sancta constitutio-
 ne contra munerum largitionem velit, &
 specialiter ordinauerit [ad excludendas hu-
 iusmodi exceptiones] vt dicta constitutio
 etiam vltra montes perindè habeatur, ac si
 cuique personaliter intimata, & ab vno-
 quoque iurata fuisset: per hoc tamen non
 licet inferre, contra alias constitutiones
 Decreto irritante simpliciter munitas, in-
 differenter dari posse, de non recepta lege,
 vel non usu.

- 28 Atque hinc etiam ex his, concurrente
evidentissima utilitate, & necessitate Reip.
Christiane sacra Congregatio Illustrissi-
morum Dominorum Cardinalium, pro
interpretatione S. Concilij Tridentini de-
putatorum, sæpius determinavit, non v-
sum allegari non posse, aduersus Decreta
dicti S. Concilij. Sic dicta S. Congregatio
in certis Burge, Paduan. Leodien. & Ver-
cel. propositis quæstionibus resoluit, etiã
immemorabilem consuetudinem, non excu-
sare à residentia Canonicos, & dignita-
tes obtinentes in Cathedralibus, & colle-
giatis insignibus. Ex quo clarum est præ-
positos non residentes in nullo foro execu-
tari posse, etiam si vocem in Capitulo non
habeant, nec distributiones quotidianas
cum cæteris accipiant, hisq; non minùs ac
aliis detrahenda est tertia pars fructuum,
& in distributiones quotidianas conuertē-
da: Ita eadem Congregatio respondit in
vna Aquitanen. Et in vna Rauenen. de-
claravit, quod Ordinarius in collatione
beneficiorum pro sigillo nihil possit accipe-
re, etiam si ab immemorabili tempore fue-
rit obseruatum, vt certum quid recipiat. Sic-
ut in alia Auien. quod examinatores etiam
vigore consuetudinis peracto examine ni-
hil accipere possint ab eo, cui collatum
fuit beneficium. Nec immeritò S. Con-
gregatio ad has descendit resolutiones, ne
nimirum etiam post S. Concilium tanto
labore congregatum etiamnum circa eius
Decreta in lure incerto, & dubio versari
videremur. Facile enim nimis est in quali-
bet ciuitate nedum provincia cõtra quas-
cunque ecclesiasticas leges inuenire actus
contrarios. Quod si ex his indifferenter li-
ceret dare de non vsu, non posset iudex
vllam Sententiam dirigere ad normam sa-
crorum Canonum. Ego ab eo tempore,
quo ante 20. annos cepi gustare studium sa-
crorum Canonum nihil vidi Reipu. magis
perniciosum, quàm cõtra sacras leges pu-
gnam, hisce exceptionibus, Lex non rece-
pta, Lex non in vsu, innoxiam. Nec dubito,
quin istis præterfessionibus magna Aduoca-
torum, Procuratorum, Iudicium minùs cir-
cumspectè agentium, ac etiam Theologo-
- rum in excusandis consentientium errorib.
contra ius posituum plus æquo propen-
sorum, magna inquam cæterua volet, &
descendat ad eos vbi sine lege est sæpiterna
cõfusio. Dum multi multa proponunt ad
restaurandam apud Ultramontanos eccle-
siasticam disciplinam, in eorum condescen-
do sententiã, qui arbitrantur validissimum
fore remedium, si Sanctissimo D. N. per-
suadeatur inatura editio septimi Decreta-
lium cum valido Decreto, præcludente
ianuam forensibus illis ad huiusmodi ex-
ceptiones confugiendi. Et quoniam ex Re-
uerendissimo, & doctissimo Domi. FLA-
MINIO Parisio de *Consid. q. vi. nu. 4.* habe-
mus Sanctitatem suã circa dicti libri edi-
tionem mandatum dedisse Illustrissimis,
Reuerendissimis, doctrina experientia, hu-
manitate, authoritate amplissimis S. R. E.
Cardinalibus DOMINICO PINEL-
LO, HIERONYMO MATTHÆIO,
& ASCANIO COLVMNÆ opta-
rem sanè vnã mecum omnes Ultramonta-
nos ad eorũ pedes prouolutos videre, sup-
plices exorando, ne tam sancti, & necessa-
rij operis fructu diutiùs nos priuatos esse
patiantur. Speramus igitur propediem vi-
dere in dicto libro, recentiores Apostoli-
cas constitutiones optime ordinatas, mu-
nitasq; tali decreto quale Sanctissimo Põ-
tifici nostro apponere placuit, in illa sua de
Largitione munerũ sanctissima lege. Cui
libro septimi Decretalium si accedat ali-
cuius Nuncij Apostoli (familiares habentis
manus ab omni munere excutientes)
constans ad felicem executionem, & in-
defessa (exemplo Reuerendissimi, & nun-
quam satis laudati EPISCOPI VER-
CELLENSENSIS, in Coloniensi pertur-
batione fortis viri, & pij parentis officium
insigniter præstantis) industria, non car-
tha, & calamo, sed opere, & re ipsa corri-
gendos abusus extirpando & Ecclesiarum
statuta reuidendo, his mediis omninò ec-
clesiastica disciplina etiam apud Germa-
nos mox in meliori apparebit forma. Fe-
lix tunc prædicabatur Hebreorũ Resp. dũ
leges optime custodirentur propter Oniz
Pontificis dispositionem ac pietatem, &
animos

animos odio habentes mala. z. Mach. c. 3. Faxit itaque benignus D E V S, vt sub isto Nostro CLEMENTE pacifico, & in pace procuranda prorsus admirabili Pontifice etiam Germani liberentur per sacras leges ab imminenti ruina periculo: illamque resument erga sanctam Sedem obseruantiam, quam maiores nostri tot Imperatores, Reges, Principes, tanto studio illustrarunt.

42 Proinde redeundo ad propositum nostrum, præmissorum intuitu plus satis manifestum euadit, quod minime conueniat Germanorum integritati opponere non vsum suis Concordatis; quæ non solum non minus firmum habent decretum, quam aliæ ordinationes Apostolicæ, sed etiam in §. quouens, &c. specialiter prouisum existit, quod hæc obseruantia Concordatorum omnino durare debeat, donec de consensu Nationis in Concilio aliud ordinatum fuerit: Verba dicti §. sunt clara, ibi: à Calendis Iunii proxime futuri ipsa (Ordinatio) currere incipiet, & durabit deinceps, nisi in futuro Concilio de consensu dictæ Nationis aliter fuerit ordinatum. Et in §. taxæ autem. Darei que hæc obseruantia deinceps, nisi eam similiter in futuro Concilio de ipsius Nationis consensu contingat immutari.

43 Quinto principaliter notandum, quod Episcopi, Prælati, & Ordinarii contra Concordata allegantes non vsum, verè incidunt in Scyllam, volentes fugere Charibdim. Vbi enim exeunt CONCORDATA, ibi intrant Reseruaciones Regularum Cancellariæ: quæ reseruaciones cum sint ampliores, & Ordinariis duriores, non expedit nobis, vt à Concordatis recedentes alium ingrediamur labyrinthum. Id namq; pro indubitato habemus, reseruacionibus Regularum Cancellariæ quas quilibet Pontifex in signum supræmæ potestatis, in Principio Pontificatus mandato suo firmat, nihil opponi posse, nisi specialia Nationum Concordata. Sum. in pro. em. Reg.

44 Firma itaque ex his manet Conclusio, contra Concordata non posse opponi

exceptionem de non vsu.

Ad argumentum in contrarium negatur Pontifices acquiescere huic contrauentioni. Quacumq; etenim occasione data, Pontifices semper declararunt, & Rota scriptis iudicauit, omnes, & quascumq; prouisiones contra Concordata ab Ordinariis attentatas fuisse nullas, & irritas, vt manifestè patet tum ex supradictis, tum ex infra scriptis decisionibus, tum maxime ex bulla illa Clementis VII. supraposita.

QVÆSTIO. V.

An accipientes, & retinentes beneficia ab Ordinariis collata, contratenorem Concordatorum, sint securi, possintq; excusari in foro Conscientiæ.

Pro excusatione huiusmodi prouisionum facere videtur cum primis doctrina Flam. Parisii de Consid. q. 14. num. 34. sit loquentis: Et hic non omitram, quod forum conscientiæ ligat, & validat actum, in quo est prætermissa forma tradita, vel non seruata, dummodo dolus non interuenierit: Inno. in cap. Quia propter, de elect. Ioan. Andr. & Abb. in cap. 15. qui, de sponsal. Abb. in cap. 1. de constit. Vbi Fel. & Dec. num. 28. 29. Gemmi. inc. 1. per illum textum, de sponsal. in 6. Anchar. in c. beneficium, q. 7. de Reg. iur. Iason. in l. si non sortem. n. 4. ff. de cond. indeb. Gig. de pens. q. 24. nu. 9. Quod nota pro eo, qui non publicauit resignationem iuxta Gregorianam, non emisit professionem fidei, non fuit approbatus ab examineribus electis in Synodo Diocæsana; habuit beneficium per electionem non seruata forma tradita à lure, vel per præsentationem patroni elapso tempore, aut per collationem non habentis facultatem, vel habentis, & non valentis conferre propter excommunicationem, suspensionem aut aliam causam. Nam isti omnes videntur tuti in foro conscientiæ, Abd. in cap. 1. de in integrum rest. ad finem. Anch. reg. 1. de reg. iur. quest. 7. colu. 34. Tirac. in tract. de leg. conu. gl. 2. num. 20. Boer. decis. 1. num. 15. cum aliis allegatis per Couar. in capit.

cum esset. n. s. de testa. & in reg. peccatum. §. 3. nu. 9. Dominicus Soto lib. 4. de iust. & iur. q. arr. 3. & plura exempla huius notabilis conclusionis affert Niconit. in ca. quoniam contra. par. 1. nu. 632. de probat.

4. Secundo pro affirmatiua facit, quod inter multos Germanos contra Concordata male prouisos, pauci nimis, veniant ad Urbem pro noua prouisione, & reformanda collatione, & tamen ad minus octo anni anno semel contentur: hos omnes contententes vnà cum Confessariis peccati accusare nimis durum apparet: vt in simili loquitur Nauar. in Man. c. 27. nu. 35.

6. Tertiò dictæ affirmatiua suffragatur, quod transgrediens legem humanam ex causa iusta, vel quæ sibi iusta videtur, sine dolo, non peccat saltem mortaliter: aut iustam causam videntur habere Germani, præsertim pauperes, effugiendi expeditiones per Curiam, attētis magnis sumptibus, qui requiruntur, & attenta Officialium Cancellariæ nonnunquam parua discretione, qua & ipsi contrauenientes Legi Concordatorum, pro pauperib. nolunt relaxare bullas sine præsentis solutione annatarum, etiam oblata, & data cautione de facienda solutione adepta possessione: cum tamen dicta Concordata expressè statuunt terminum duorum annorum in Consistorialibus, & vnus anni in aliis beneficiis post adeptam possessionem, ad huiusmodi solutionem, prout tenentur est clerus in §. laxe, & §. de ceteris, &c. Ex quo ergo Officialia Curie non manent intra limites Concordatorum, Germanis adeò Concordata transgrediantur.

9. Quarto facit, quod Cassa super reg. cano. decisiu ait, malam fidem causatam ex errore iuris non nocere quoad fructuum acquisitionem.

9. His tamen non obstantibus negatiuam huius quaestionis ostendit Bulla Clementis VII. nimis clarijs verbis, ibi: Et fructus nullo vnquam tempore fore facere, sed ad illorum restitutionem in vtroque foro efficaciter obligatos esse. Et sic frustra dubitamus habentes verba expressa Principis,

l. Ancilla. C. de furt. Accedunt etiam neruæ rationes ex quibus vna est, quod ipso iure priuati etiam in foro conscientie tenentur dimittere beneficium. Abb. in ca. ex arpande. §. vero. col. 8. de prob. Fel. in c. 1. col. 13. de const. Rui. conf. 4. nu. 11. lib. 5. communis opinio teste Alphonso Hoied. de incom. benef. p. 1. 13. nu. 61. Et si de facto detinent, tenentur ad restitutionem fructuum perceptorum in foro poli, vt est communis opinio, quæ patet ex adductis per Tiraq. in l. si vnquam. num. 291. & 262. C. de reuoc. dona. Ita loquitur de prædictis Flamin. Parl. de resig. lib. 3. q. 1. nu. 58. Et ratio est, quia quoties beneficium amittitur ipso iure, nullum ius remanet beneficiario Paris. d. lib. 3. q. 1. nu. 22. Igitur multo magis ad dimittendum & restituendum erunt obligati, qui à principio, iure Concordatorum restitente, nullum habuerunt titulum, Nec per lapsum temporis intrusio purgari, vel titulus acquiri potest, quia sunt vere intrusi, quos non iuuat longa detentio, c. dilecto. de p. ch. textus clarus in nostro casu in dicta Bulla Clem. VII. ibi: Sed & illos pro mala fidei possessoribus, ac merè intrusis ab omnibus haberi, & ceteri.

Ad primum pro affirmatiua factum argumentum, respondetur, doctrinam illam non esse extendendam, sed omnino restringendam ad forum conscientie purum, hoc est, quando defectus formæ, vel tituli, est ita occultus, quod probabiliter nemo alius cogitationem de eo defectu habebit, & ex petitione nouæ prouisionis, vel dimissione beneficii, prouisus patetur magnum damnum status, vel famæ. His duobus concurrentibus titulum, aliàs de iure nullum, in foro conscientie sustineri, rectè ex mente allegatorum Doctorum asserimus. Ex quo inferitur primò: quando defectus tituli est notorius (vt si 14. notoriè constet resignationem non fuisse publicatam; vel prouisionem fuisse factam contra Concordata, vel beneficium esse priuatum ob non delationem habitus post constitutionem Sixti V.) vel famosus fama procedente ex vno teste verè sciatur defectum, vel deductus in iudicium,

em, & semiplenè probatus, tunc prouisum minimè esse tutum insitendo possessioni, quia vltra iniustitiæ actû, etiã actiui præbet scandalum proximis videntib. talem prouisum detinere rem de iure ad se non pertinentem. *si. mala. 14. q. 6.* Nam vno peccante, ceterorum corda infirmorum percipiuntur. *si. mala. 2. q. 5.*

15. Secundo infertur Episcopos, & Prælatos conferentes beneficia ante lapsum trium mensium, vel post, cognita iam manu Pontificis appositione, vel quocunq. tempore primas dignitates, nunquam excusari à peccato mortali, quia faciunt actum iniustitiæ, & vtuntur iurisdictione aliena (quod est peccatû mortale) palàm, & publicè, quandoquidem omnes huiusmodi collationes fieri solent publicè coram Notariis, & testibus.

16. Tertiò infertur Decanos, quibus Ordinarii, vel Vicarii mandant taliter malè prouisis dare possessionem, non posse sine peccato mortali huiusmodi mandatis obedire, ne fiant contra iura Sedis Apostolicæ iniusti executores iniquorum Decretorum. *Barr. in l. iusta ff. de acq. poss. q. 1.* quia inferior legem, vel decretum superioris tollere, vel minuire non potest. *Clem. ne Romani. de elect.*

17. Cum enim illis nota sint, vel esse debeât iura Concordatorum, & ex tempore in literis expresso obtentæ ordinariæ prouisionis manifestum euadat, an in mente reseruato, & sic nulliter, sit facta prouisio, consequenter non potest illos latere taliter prouisorum iniustitiæ. Ne licet dicere

18. forsân Episcopus habet speciale indultum à S. Sede Apostolica: Nam hoc casu in literis prouisionis debet fieri mentio indulti ad effugiendum peccatum scandalii.

19. Quarto infertur ipsos prouisos ab Ordinariis contra Concordata vix vnquam in foro conscientiæ posse reddi excusabiles, propter iam dictas rationes, quod iura Concordatorum sint notissima, & semper collatio fiat publicè coram Notario, &c.

20. Vnde ad secundum argumentum re-

spondeo Confitentes, & Confessarios illos esse in periculoso statu. Ego in his, & omnibus me submittens censuræ S. Matris Rom. Ecclesiæ huiusmodi Confitentib. & Confessariis propono has conclusiones.

Prima conclusio. Quotiescunq. ex Decreto, seu alia declaratione constat, Legislatoris esse voluntatem ne contra legem canonicam detur de non vsu, vel non recepta lege (Prout de Concordatis & Decretis S. Concilii supra ostendimus) confessarii sunt obligati, non absoluere, sed ligare confitentes, donec proponant legi parere. Et idem dicendum quocunq. modo apparuerit in proposito casu dictas exceptiones esse friuolas, aut sine euidenti rationis fundamento.

Secunda conclusio. Quoties delictum contra legem canonicam induxit priuationem beneficii ipso iure, penitens non potest absolui, sine proposito dimittendi beneficium, vel propediem impetrandi à Sede Apostolica nouam prouisionem: quæ tamè in nullo foro suffragatur si alius certo modo impetrare præuenit, multominus excusandus erit expediendo contra colligantem, gratiam, vt vocant, si neutri, sit sciat, vel scire debeat, alium verè habuisse prius, & habere, ius in re, vel ad rem questum, quod Pontifex per nullam subsequentem signaturâ tollere censetur. *iuxta reg. de iur. quæ. non vol. c. quâuis. de res. in 6.*

Tertia conclusio. Quoties lex inducit ipso iure, vel mandatum iudicis ipso facto censuram ecclesiasticam, contraueniens in foro conscientiæ non potest absolui, sine proposito petendi etiam absolutionem in foro externo, si factum sit notorium, vel famosum, vel in iudicio semiplenè probatum, vel aliàs aliqui præsumunt, vel presumere possunt ex facto locum esse censure. Quia hoc casu scandalum in foro externo datum, in foro poli non deletur, nisi ad sit voluntas etiam in foro externo satisfaciendi mandato Ecclesiæ: Et semel excommunicatus, in foro externo, semper pro tali est habendus, donec in eodem foro obtentâ fuerit absolutio.

Sed circa hæc occurrit notabile dubiû: quid

- quid sentiendum de iis, qui verè dicunt ex ignorantia Legis se peccasse. Videtur dicendum, illos ubique tutos, stante doctrina Putei, *lib. 1. decis. 281.* asserentis, licet decretum afficiat ignorantes quoad annulationem actorum, non tamen quoad poenam. Et Navar. ab excommunicatione excusat eum, qui ex ignorantia, non supina, vel crassa, agit contra legem etiam Papalem. *in Man. 27. nu. 16.* In contrarium verò est iud. Flam. *Parisi. lib. 1. q. 4.* Quod ignorantia non excuset, ubi est appositum decretum irritans, *Barb. in dem. a. nu. 25. de elect.* Huius dubii resolutio iustum, & amplum tractatum requireret. Nunc breuiter verum arbitramur, talem à censuris in foro conscientiae excusari, non tamen à peccato scandali, si factum aliis sit notum, quoadusque poenitens ostenderit scientibus actum, causas ignorantiae probabiles. Sic
- 28 Puteus *loco citato* loquitur de probabili ignorantia extrauagantis non notae: quod illo casu admittenda sit exceptio ignorantiae: non autem quando sumus in casu legis notae, praesertim si Ius factò expressè resistit, prout in casu Concordaturum in utroque foro resistit declaratio Clementis
- 31 VII. Quare tutissimum semper erit, huiusmodi poenitenti persuadere, vt causas suae ignorantiae etiam in foro externo deducat, & pro noua prouisione in materijs beneficialibus apud S. Sedem Apostolicam, instanter agat, antequam alius certo modo praecurrat.
- 32 Ex his infertur, quod beneficiatus (siue fructus percipiat siue non) veniens ad Confessarium in habitu laicali, vel confitens se non gesta se habitum clericalem, non possit absolui, nisi ostendat voluntatem ad dimittendum beneficium, vel mox resumendum habitum, & petendam in foro fori nouam prouisionem. Quia talis est ipso iure priuatus ex constitutione Sixti V. cù
- 33 Decreto validissimo: Et cum omnia sint notoria, videlicet beneficii detentio, habitum deferendi negligentia, & ipsius constitutionis vigor, nullam in vilo foro potest praetendere excusationem.
- 34 Secundò infertur, Confessarium cui co-

stat ex factò, vel confessione cõfidentis, poenitentem post sacrù Concil. Trident. duos, vel plures Canonicatus obtentos detinere sine dispensatione Apostolica, non posse impartiri absolutione, nisi poenitens proponat talia beneficia dimittere, vel nouam prouisione, & dispensatione quarere; stante interpretatione S. Congregationis, decretum dicti S. Concilii *Se. 7. c. 4.* extendentis, ad acceptandam duos Canonicatus: vt dicta S. Congregatio resoluit in vna Leodiens. & in vna Tyracon. quod pariter procedit, si quis Canonicatum cum vna Parochiali, vel alia dignitate sine dispensatione habeat, vt eadè S. Congregatio declarauit in vna Assisien. & vna Nouarien. & iterum in vna Neapolit. & vna Brixien.

Tertiò infertur Iudicè inferiorem, cui à Superiore facta est Inhibitio sub censuris, si procedat ad vltierus grauamen, non posse absolui à Confessario, nisi proponat in foro externo, legitimo & non cauilloso processu, iustificare factum, vel in eodem foro externo petere absolutionem, & satisfacere parti laeae.

Ad tertium argumentum, pro negatiua propositum, respondemus ad maiore propositionem, illam non procedere casu quo laeditur Ius tertii, & quando contrariens legi scit, vel scire debet Legislatorem, vel superiorem illam causam non habere pro sufficienti, & probabili. In nostro autem proposito conitat de voluntate superioris per constitutionem Clementis VII. constat item contrarietas Concordatis laedere, & iurisdictionem Sedis Apostolicae, & ius Annatitium quæstum ad exigendam Annatam in beneficijs, quæ Annatam important. Ad assumptum dicimus indiscretos quosdam actus Annatarum non posse praediacare Concordatis, ex quorum manutentione dependet tantæ Nationis erga S. Sedem obseruatiã, sine qua Ecclesiarum status, nec felix, nec diuturnus esse potest. Et circa difficultatem propositam, prouisi habent viam recurrendi, vel ad eiusmodi officialiũ Iudicè Ordinarium Illustr. Cardinalem Camerariũ, qui informatus faciliè iuxta Cõcordata

QVAESTIO VI.

Quæ sit differentia inter reseruationes Concordatorum & reseruationes inductas per Regulas Cancellariæ Apostolicæ.

data decernet mandatum, vel ad S. D. N. qui non difficulter pro pauperibus benemeritis prouisis concedet expeditionem per viam secreti: Quoniam has vias sollicitatores non libenter ingrediantur, quod non sine labore transeant. Vnde valde optandum foret, videre potentem aliquem in Curia pauperum Germanorum patronum, & amatorem, qui à S. D. N. generale

mandatum obtineret contra Annatas, ut maiori discretionem vterentur, in admittendis obligationibus de futura solutione, iuxta CONCORDATA, saltem in causis pauperum. Id quod excellentissimus Dominus Dominus RAIMVNDVS Comes de Turri. &c. S. CÆS. MAIES. nunc in Vrbe Orator, ad promouendas omnium Germanorum causas promptissimus, aliquando præstare dignabitur. Certus sum, quod sic longè plures Germani pro gratia prouisionum venirent ad S. Sedem; ipsiq; Annatistæ indè sentirent longè maius commodum. Cum ego ante aliquot annos simile mandatum in casu speciali ab Illustrissimo Cardinale Caietano S. R. E. Camerario obtinuissim, Subcollector Annatarum fecit illud retineri, cōfugiendo ad illam exceptionem, de non vsu, cum suo, & meo damno: nam nec ille habuit Annatam, & ego discedens gratiā reliqui pro deserta: quoniam iam contra dictum Subcollectorem causam direxeram, ut dubium proponeretur in Rota, sed me tunc discedente nihil vterius actum fuit.

Ad quartum argumentum repetimus responsum supra q. 2. datum, videlicet decisionem Cassadori in eo reprobata esse per Clementis VII. declarationem, & verè obstat doctrina Bartoli in l. sed & si leges, §. si re eff. de pet. heredita. & Abb. in cap. ad nostra, de reb. Eccl. non alie. quia Ius Clementis VII. expressè resilitit huiusmodi acquisitioni fructuum in vtroque foro. Cassadorus autem excusari potest, cum suo tempore ista Iuris resistentia adhuc esset controuersa, & nulla lege certa declarata.

Vtilis est hæc quæstio, tum ad cognoscendum quid vtilitatis Concordata Germanis præstent, tum ad videndum, quæ sit Sanctæ Sedis erga Germanos benignitas.

Prima, & principalis differentia hæc est, quod vigore Regularum Cancellariæ, Ecclesiæ Cathedralis, & monasteria sint simpliciter seruata Pontifici: In Concordatis autem si extra Curiam contingat vacare Episcopatum, vel Monasterium, & Prælatum demortuus non fuerit Cardinalis, vel officialis Curie, Electio canonica permittitur fieri in partibus, iuxta Cōcordata, *ibi*. Item placet nobis, quod in metropolitanis, &c. Vbi interim notandum, Pontificem non sic electione esse ligatum, quin ex euidenti causa, postposito electo, Ecclesiæ de alio Prælatu possit prouidere. Id quod & ratio pontificiæ potestatis suadet, & ipsamet Concordatorum verba declarant, *ibi*. nisi ex rationabili, & euidenti causa, ac de dictorum fratrum [Cardinalium] consilio de digniori & vtiliori persona duxerimus prouidendum. Dixi, extra Curiam, quia si Episcopus Germanus moreretur in Curia, utiq; Pontifex prouideret vigore constitutionis Ad Regimen. Et multo magis, si in Curia moreretur aliquis Præpositus etiam si Præpositura aliàs sit electiua. Sic nuper mortuo in Vrbe Reuerendissimo D. Francisco Orano causarum S. Palatii Auditore doctissimo, ac proinde per eius obitum vacantibus tribus Præposituris diocæs. Leodiens. non obstantibus quod illæ aliàs etiam per specialem Cōcordiam cum Sede Apostolica essent electiua, S. D. N. vii vacantes in Curia, æquissima iustitiæ distributiua lance eas distribuit, conferendo vnam Amanien. Reuerendissimo D. Lamberto VRSO Litera-
VVuuu

rum Apostolicarum Abbreviatori de maiori praesidentia, & hoc Anno S. Hospitalis Germanorum S. Mariae de Anima Provisori meritissimo Alteram verò Tungræ admodum Reuerendo & integerrimo Græcarum literarum interpreti D. Gerardo Voffio S. Theol. Doctori, cuius industria, & magno multorum annorum labore Ecclesia Romana nuper, in Romana, id est, Latina lingua, accepit completum opus S. Patris Ephrem Orientalis Ecclesiae Doctore antiquissimi: Et tertiam Masecken. pariter Reuerendo, & in propaganda Religione Catholica apud Germanos laboriosissimo D. Doctore Ioanni Pistorio, &c. Dixi, & Prælatus non fuerit Cardinalis. Quia hoc casu, nisi Capitula sibi prouideat de speciali indulto, nõ possunt validè eligere. Quod anno superiori comprobauit exemplū Ratisponense. Nã mortuo Sereniss. PHILIPPO Bauariæ Duce, doctrina & prudentia admirabili Cardinale, cum Reuerendum Capitulum elegisset Illustrissimum, & Reuerendiss. D. D. SIGISMUNDUM Fridericum FVGGERVM tunc Decanum Patavien. paulo ante à S. Sede Apostolica de Præpositura Ratisponen. prouisum, Electio Ferariæ in Consistorio fuit cassata, sed propter meritum personæ, quantumuis nulliter electæ, placuit Sanctissimo D. N. eidem de dicta Ecclesia prouidere. Sic iusta, & sancta prouisione factus primus Episcopus, & Princeps S. Romani Imperii, vnus ex Illustrissima, & vniuerso Orbi nota FVGGERORVM familia, in ea Ecclesia, vbi ex eadem familia priori sæculo extiterunt amplissimi Præpositi, duo MARCVS & MARCVS Fuggeri, sepulti Romæ in Ecclesia S. MARIE de anima Germanorum hospitali, ad altare S. MARCI, marmoreis monumentis, quorum prioris hæc est Inscriptio.

HIC IACET VENERABILIS DOMINVS MARCVS FVGGER DE AVGVSTA, CANONICVS AVGVSTEN. BEATÆ MARIE RATISPONEN. ET S. IOANNIS, FRISINGEN. EC-

CLESIIARVM PRÆPOSITVS, DECRETORVM LICENTIATVS MAGISTER REGISTRI SUPPLICATIONVM, SCRIPTOR, ET HVIVS HOSPITALIS PROVIDOR, QVI ÆTATIS SVÆ XXX. ANNO RVM. XXIII. DIERV. OBIT DIE XIX. APRIL. ANNO SALVTIS M. CCCC. LXXVIII.

Alterius verò monumenti hæc non minus honorifica, quàm notabilis est memoria.

HIC IACET R. D. MARCVS FVGGER AVGVSTEN. PROTHONOT. AC SCRIPTOR APOSTOLICVS, IVRIS DIVINI LICENTIATVS, RATISPONEN. S. GERMANI ET MAVRITII SPIREN. S. IOANNIS NOVIMONASTERII HERBIPOLEN. S. STEPHANI BAMBERGEN. S. PETRI IN PERLACO AVGVSTEN. ECCLESIIARVM PRÆPOSITVS, ET S. SEPVLCRI DOMINICI LIGNICEN. VRATISLAVIEN. DIOECES. ARCHIDIAC. QVI VIXIT ANNOS XXVIII. DIES XXI. OBIT XXVII. OCTOB. M. D. XI.

Ecce quales olim fuerint Germani Curiales. Tales virtuosi & patriam, & mundum illustrabant, iuxta auct. habita. C. ne fil. pro patr. Et virtus illorum merebatur, ex Apostolica dispensatione (quæ tamen, nunc rectè, difficiliter conceditur) tot præpositurarum, & dignitatum esse possessores.

Secunda differentia notabilis inter Concordatorum, & Regularum Cancellariæ reservationes, est: quod ex Regulis Cancellariæ, beneficia vacantia in mensibus reservatis perpetuò, manent affecta: ne de illis alius, quàm Pontifex vilo tempore manus apponere potest: per Concordata autem Sedes Apostolica tam est benigna, quod etiam contra lus commune cap. per pestr. extra. de suppl. negl. Prælat. patiarur deuo-

deuolutionem fieri de Supremo ad Inferiorem: ita videlicet, ut si intra tres menses non apparuerit de prouisione Apostolica, Ordinarius ad collationem procedere valeat, *per textum in §. Quotiens*: Quotiens uero aliquo vacante beneficio in Ianuarii, Martii, Maii, Iulii, Septemb. & Nouemb. &c. non apparuerit intra tres menses à die notæ vacationis in loco beneficii, quo alicui de illo Apostolica autoritate prouisum fuerit, ex tunc, & non antea, Ordinarius, vel alius, ad quem illius dispositio pertinebit, de illo liberè disponere poterit. Sed, & hic notabiliter obseruandum erit, per hoc concurrentiam non excludi. Unde si casus eueniret, quod Pontifex, siue post tres menses in iam dictis mensibus, Ordinariis conferret beneficium, & collationis dies esset prior collatione Ordinarii, non est dubium, quin à Pontifice prouisus, prouisum ab ordinario rectè excludat. Papa enim cum omnibus Ordinariis concurrat, ut patet ex Responso Mando-
su infra notab. 1.

QVAESTIO VII.

An in mensibus reseruatis, Decanatus & similia beneficia alijs electiua vacantia extra Curiam, sint affecta & de Pontificis collatione?

HAEC quæstio quoniam satis fuit ventilata per decisionem in Rota, proponente R. P. D. Bubalo, in casu preposituræ Paderbornen. & conclusum pro affirmatiua, quod uidelicet Pontifex talia, etiam Electiua inferiora beneficia conferre habeat, ideo eidem insistentes, hoc solum addimus cum Illustrissimo Cardinale Simonetta in tract. de Reser. qu. 39. quod qui procedunt ad electiones non obstantibus reseruationibus sunt in latissima culpa, & non sine dolo, dum rei ad alium pertinentem se immiscerent. *l. querebatur C. Vnde*
2. vi. Quod est notandum contra Capitula,

quæ eligunt Decanum in Episcopum, & ab eo post electionem recipiunt renunciationem Decanatus, & eligunt alium Decanum. Nam reuera electio talis Decani est nulla, & Decanatus manet Pontifici reseruatus, & possessio talis Decani dicitur vitiosa, *Egid. decis. 498.* cum infra tempus electionis, & confirmationis, confirmandus resignare minimè possit, tum per claram Reg. Cancell. *infra not. quarto postquam*, tum ex verbis constitutionis ad Regimen, Concordatis incorporate, *ut supra in text. ibi. R. v. s. Monasteria. & c. Decanatus. & c.* etiam si ad illa personæ consueuerint per electionem assumi, quæ promoti per nos, seu autoritate nostra &c. obtinebant tempore promotionum. Sed de hoc puncto latius *infra q. 9.*

QVAESTIO VIII.

An Pontifex valeat derogare Concordatis.

IN hac quæstione non est multum laborandum, qui enim agnoscit Pontificem esse Summum Christi Vicarium, & iure diuino habere dispensationem, & plenissimam administrationem omnium bonorum, ad quascunque Ecclesias pertinentium, *c. proponit. de con. preb. Clem. 1. ut lit. pend. Bald. in l. Rescripta. C. de pre. Imp. offer. is* non dubitabit Sanctitatem suam, ex plenitudine potestatis, posse in totum, vel pro parte, tollere Concordata. Nam dum Concordata dicuntur habere vim contractus, *ex Puteo, decis. 47.* intelligendum est ex parte Germanorum, quod uidelicet illi non solum ex iure diuino uti Christiani sint obligati ad parendum Romano Pontifici circa reseruaciones, sed etiam ex speciali Concordia, quasi in vim contractæ pacificationis inita, ut in omni iudicio Germani Sedi Apostolicæ rebelles minus forent excusabiles, si obedientiæ suauis iugo excusso etiam pacta firmata violare præsumerent: Ex parte autem Pontificis, Concordata in fauorem Germanorum ad-

V V u u u 2

missa, continent meram gratiam, quæ in libera Pontificis remanet facultas, iuxta illud: quicquid ligaueris super terram, &c.
 4 *Math. c. 16.* Et facultatem iure diuino Pontifici competentem Papa à se abdicare
 5 non potest: quanquam Papatui renuncia- re valeat.

QVÆSTIO IX.

An Concordatis derogetur per Regulam de beneficiis promouendorum.

Tenorem huius Regulæ ponimus infra *Notab. quarto.* & vt loquamur cum Rebuffo, hæc Regula vult, quod non valeat collatio beneficii illius, qui ad
 1 Episcopatum, vel Abbatiam, vel ad regimen alicuius Ecclesiæ promoueri desiderat hoc est, quod si, exempli gratia, P. Decanus in A. post mortem B. eligatur in Episcopum, & P. post mortem dicti B. resignet Decanatum in manus Capituli, & postea confirmetur in Episcopum, electio, seu prouisio super Decanatu facta per Capitulum erit nulla, & Decanatus censetur Pontifici reseruatus. Nunc quaeritur, an huic reseruatiõni Pontificiæ obstant Concordata? Flam. *Parif. de Resig. lib. 3. qu. 6. num. 92.* paucis verbis sic resoluit: dubitatur an Regula deroget
 2 Concordatis. Rebuffus tenet quod non; & ita fuit resolutum in Rota, in vna Paderbornen. Præposituræ, die Lunæ 29. (error est hic vel typographi, vel scriptoris, quia 29. Maii dies anno 88. non incidit in diem Lunæ, nec in diem rotalem. Ex decis. patet primò 9. Martii, & secundò 30. Maii dictam causam fuisse in Rota propositam)
 3 Maii 1588. coram R. P. D. Bubalo. Rebuffus autem super Reg. XXVI. ita scribit: Vnde putarem in Francia, quo si iste promouendus coram Ordinario resignaret beneficia ante promotionem, quod illa collatio valeret, cum omnes Regulæ sapientes reseruatiõnem sint in Regno

Franciæ sublata per *Rubr. de Reser. in Concordatis.*

His tamen non obstantibus veritas est, quod dicta Regula afficiat etiam in Germania. Et huius conclusionis fundamentum est euidentissimum, quod communi Doctorum opinione hæc Regula est fauorabilis, & declaratiua Constitutionis ad Regimen; quæ constitutio intrat in Concordata, & præseruatur in Concordatis, *Rota d. decij. coram R. P. D. Bubalo. vers. Quod eo magis.* Et cum hoc fundamentum induxerit Flam. *d. qu. nu. 88.* ad probandum dictam Regulam comprehendere electiua beneficia, mirum sanè quod non idem considerauerit in subsequenti puncto circa Concordata: sed dici potest eum tam infinitis questionibus evoluerendis occupatum circa Vltimontanorum specialia Concordatorum iura obiter ibi retulisse Rebuffi opinionem.

Ad eius binas allegationes clara est responsio. Nam etsi Rota in prima propositione cause Paderbornen. id asseruerit in secunda tamen propositione ex præmissis fundamento priorem decisionem rectè correxit. Rebuffus verò loco allegato incautè loquitur per verbum omnes; & rectius dixit *in add. ad Reg. 1.* In Francia non seruari Regulas, si sint contrariæ Concordatis. Ex quo sequitur cum Regula de promouendis non sit contraria Concordatis Germaniæ, sed sub constitutione Ad Regimen, quæ est pars Concordatorum, intret Concordata, vt ius declaratiuum, dictam Regulam etiam in Germania omninò attendendam esse. Et nemo dicere poterit per Concordata sublatas, & irritas censi omnes Regulas Cancellariæ. Nam Reg. de infirmis resignan. *de publican. resignat.* (in cuius locum hodie successit Constitutio Gregoriana) de verisimili notitia de valore exprimendo, de Annali, Trienniali &c. etiam circa beneficia Germaniæ locum sibi vindicare manifesti Iuris est.

QVÆSTIO X.

An noua Constitutiones Apostolicæ inducentes Priuationem ipso iure, cū reſeruatione beneficiorum, non obſtent Ordinariis Germaniæ, vt ſic vacantiæ beneficia in ſuis meſibus conferre valeant?

Dubium hoc proponit Granutius in *Dra. Simonetta de Reſer. q. 90.* in caſu priuatorum propter hæreſim, quorū beneficia Pius V. perpetua conſtitutione reſeruauit: Et multa inuoluendo, de conſtitutione in Germania non publicata, nõ recepta &c. nihil reſoluit. *Supra q. 4.* ſatis oſtendimus Legē Romæ publicatam conſtringere omnes Chriſtianos. Sed circa huius quæſtionis dubiæ reſolutionem cardo in eo verſatur, an huiusmodi conſtitutiones & Concordata ſe inuicem compatiuntur. In hoc duplex caſus venit conſiderandus. Nam, vel ſententia declaratoria priuationis fertur per Pontificem, aut per Nuncium Apoſtolicum, aut per Pontificis ſpeciale reſcriptum, & tunc non eſt dubium priuati beneficia conferre ſolū Pontificem, vel Legatum, ſi Indultum habeat, non ſolum vigore nouæ Pontificiæ conſtitutionis, ſed etiam vi ipſorum Concordatorum, quia textus clarè loquitur. *ibi.* Per nos, ſeu authoritate noſtra priuatorū &c. Nec reſert quod Granutius dicat loco citato, textum illum non eſſe textum Concordatorum, ſed Conſtitutionis ad Regimen intrat in concordata, niſi quatenus modificatur in ſubſequenti textu eorundem Concordatorum.

Quando verò declaratio incurſæ pœnæ (V. G. propter hæreſim, vel ob non publicatam reſignationem, vel commiſſam confidentiam Symoniacam &c.) fit per Ordinarium ordinaria authoritate, & in Ordinarium meſe, tunc dubium oritur, an Ordinarius in Germania poſſit conferre, nõ obſtantibus nouis conſtitutionibus Apoſtolicis reſeruationem importantibus. Et quidem pro affirmatiua facit, quod priuilegia conſeſſa per Concordata ſint la-

tiſſimè interpretanda vt ſi favorabilia. *Caf. ſad. deciſ. vnica. incip. Concordata Germaniæ, non. 2. de pact.* Secundò quia hæretici beneficia poſſe conferri per Ordinarium in ſuis meſibus Rota Romana aliàs (vt Granutius d. loco. nu. 10. reſert) præſuppoſuit ex Achille de Graſ. tunc Auditore, poſtea Cardinali, *deciſ. 161.* Tertio, quia per generalem diſpoſitionem nunquam tollitur peculiare priuilegium, *Gabriel. de legibus, Concl. 1.* quod confirmatur ex factò Gregorii XIII. circa reſeruationem meſium Apoſtolicorum dicentis, ſe Concordata lædere nolle.

Sed his, & ſimilibus non obſtantibus, 8 negatiua de iure eſt verior, & recepta de ſtylo Curiæ, qui ſus facit, & probatur riuoſa ratione, quod Pontifex concordando cum Germanis ſibi nec voluit, nec potuit ligare manus, ad decernendas, & conſtituendas pœnas in delinquentes quoſcunque: Si ergo poſtea Vicario Chriſti piſſimo Pio V. (in cuius ore frequenter fuit ſancta illa vox: Fiar iuſtitia & pereat mundus) viſum fuit, hæreticos eſſe puniendos priuatione beneficiorum cum reſeruatione, non eſt ratio, cur ab hac pœna excludamus Germanos, hoc ſæculo, proch dolor, in hæreſim tam procliuos.

Confirmatur ſecundò, quod nunquam 9 auditum eſt in Germania conuulſiſſe Ordinarium beneficia vacantiæ ob non publicationem, etiam ſi terminus ad publicandum neglectus exſpirauerit in meſe Ordinarii. Sed Papa tam contra Germanos, quam quoſcunque alios ſignat paſſim ſupplicationes ob non publicationē, nulla habita ratione, in quo meſe termino elapſo beneficium vacauerit.

Tertio hæc conſuſio negatiua clarè 10 deducitur ex Bulla Sixti V. declaratoria Bullæ Pii V. contra confidentiam ſymoniacam admittentes. Nam cum Galli per ſua Concordata longè ampliorem Germanis habeant facultatem conferendi beneficia, tamen ligati ceſſebantur Reſeruatione Pii V. contra Confidentarios, & iuſtiſſimus Sixtus V. egrè referens Pii nam conſtitutionem in Gallia non

fuisse debite executioni demandatam, ad excitandos Ordinarios Galliae specialiter indulget, relaxando & moderando legem alias vniuersalem, vt Ordinarii Galliae conferant beneficia per Confidentiam vacantia. Quod indultum omnino fuisset superfluum nullaq; dici posset relaxatio, si vigore Concordatorum idē potuissent, non obstante ¹¹ Pii V. reſeruatione. Hinc fortassis nō abs re foret, si S. D. N. simile indultum daret Germanis Episcopis, ad conferendū beneficia tā haereticorum, quam aliorū in S. Canones delinquentium, quorū beneficia per Apostolicas constitutiones alias reſeruata cenſentur: ſaluo Iure praueuentionis: ſic Germani Gallis non viderentur inferiores, & pro dubio huius quaestionis, ¹² Ius certū haberemus. Interim ad argumenta pro affirmatiua parte posita respondemus Ad primā, priuilegia non tam late esse interpretanda, vt per talem interpretationē ligentur manus Summi Pontificis, ad statuendam conuenientē poenam, in delinquentes contra fidem, vel Apostolica mandata. Ad secundum respondemus, Illustrissimum Cardinale de Grassis (qui vixit tempore Iulij. II. circa Annum. 1703.) fecisse suas decisiones 70. annis ante Constitutionem Pii V. proinde Granutius parū apte adducit illius auctoritatem. Ad tertium, ſicut ad primum. Quibus adde, quae scribit Flamin. lib. II. quaest. 8. reſoluendo: Sic priuatorum ipſo Iure beneficia vacare in Curia, ex eo, quod ſententia priuationis per legem inducta, cenſetur lata in Curia, iuxta decis. Rota. 36. de praeb. in antiq.

QVÆSTIO XI.

An Ordinarii valeant liberè conferre beneficia in ſuis menſibus vacantia, in quib. aliquis habet Regreſſum, vel Ius Coadiutoria

¹ **D**uplicem hanc quaestionem proponit Flam. Paris. lib. 6. quaest. vlt. num. 69. ex Cassad. decis. a. depat. & Puteo, qui lib. 3. decis. 226. eam late, & pulchrè reſoluit, quod ordinarius non potest impedire ha-

bitentē Regreſſum, in quocunq; menſe contingat vacatio, Quia regreſſus est continuatio quaedam primæ iuris, & ſic ſignitur, quod nulla interceſſerit vacatio.

Aliud verò dicendum in Coadiutoria, si quando concederetur in beneficiis Germaniae sine speciali derogatione Concordatorum, quia tunc Ordinarius non obstante tali Coadiutoria vteretur iure suo in ſuis menſibus. Verum in his non est nobis immorandum, cum ſit de ſtylo, non dari in Germania maioribus beneficiis Coadiutores, niſi per electionē cū futura ſucceſſione, per ſpeciale Indultum Pontificis: Sic nuper 1593. in Coadiutorē Elyſet. cum omnimoda adminiſtratione electus fuit Illustrissimus, & Reuerendissimus D. IO. ANNES CONRADVS à Gemingen, & Anno 1598. in Coadiutorē Paſſauien. electum, & confirmatum vidimus Serenissimum D. D. LEOPOLDVM ARCHIDVCEM AVSTRIÆ. &c.

Et nunc circa Regreſſus longior diſputatio ceſſat, ſtante decreto S. Concilij, ſeſſ. 25. c. 7. prohibentis acceſſus, & regreſſus his verbis: Cum in beneficiis eccleſiaſticis ea, quae haereditariae ſucceſſionis imaginē referunt, ſacris conſtitutionibus ſint odio ſa, & Patrum decretis contraria, nemini in poſterum acceſſus, aut regreſſus, etiam de conſenſu, ad beneficium eccleſiaſticū cuiuſcunq; qualitatis, concedatur. Hocque decretum in quibuſcunq; beneficiis eccleſiaſticis, ac etiam Cathedralibus Eccleſiis, ac in quibuſcunq; perſonis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus locum habeat. Et ſic acceſſus, regreſſus, & ingreſſus hodie exulant à Curia Romana, ac nemini conceduntur. Per hoc tamen nō ſunt ſublata regreſſus, qui conceduntur ob non ſolutionem penſionis, & qui inuenti ſunt à Iure, de quib. in c. ſi beneficia. ubi ad beneficia ſua liberè reuertantur. de praeb. lib. 6.

Insuper inſiciari non potest, quin poſſit Papa Regreſſus, Acceſſus, & Ingreſſus ad ſui libitum concedere, & ſic hanc viam de nouo aperire, propter omnimodam poſteſtatem, quam habet in beneficiis in quibus est Dominus abſolutus, vt deducit

Redan. de Sym. par. 2. c. 18. non. 3. Ita Flam. Paris. lib. 6. q. vlt. num. 108.

QVÆSTIO XII.

An ordinarii, in mensibus Pontifici reservatis, possint recipere Resignationes, & beneficia resignata a liberè conferre, non obstantibus Concordatis, & aliis Apostolicis constitutionibus.

Circa materiam huius quæstionis notanda primò venit conclusio, quam ponit Flam. lib. 7. q. 11. num. 29. Quod primæ dignitates post pontificalem in Cathedralibus & principales in collegiatis, non possint renunciari, nisi corà Summo Pontifice. Nam propter reservationè perpetuam huiusmodi dignitatum, quæ ponitur in Reg. Canc. (& quoad nos Germanos in Concordatis. §. de cæteris. &c.) alii inferiores nequaquam possunt se introumittere, cum non possint conferre. Ant. de Butrio in c. 2. num. 33. de rest. in integ.

2 Secunda conclusio. Si tamen Ecclesia aliqua habeat Indultum perpetuè eligendi præpositum (Sicut habet Ecclesia Augustana in Cathedrali, per Concordiâ Bulla Alexandri VI. firmatam, & Leodienses quoad omnes Collegiatis per Concordiâ sub Sixto V. renouatam) tunc existimo renunciationem validè fieri coram Capitulo: & Capitulum intra mensem iuxta Constitutionem Gregorii XIII. de pub. resig. posse procedere ad electionem præpositi, qui deinde tempore debito teneatur apud S. Sedem confirmationè petere, & Bullas expedire, omnino etiam intra tres menses à die electionis præfate, resignationè publicare. Nam etiam in electiuis beneficiis, tam coram Ordinario, quam Pontifice renunciatis, constitutionem Gregorianam de pub. resig. intrare, ex textu clarum est, §. cæterum ibi. etiam electiuis & manualibus, & de iure patronatus laicorum, &c.

4 Vbi obiter notand. talem publicationè intra dictum trimestre posse fieri per prælectionem summaria in instrumentu Resigna-

tionis, & eiusdem transumptâ copiam affigendo in loco Præposituræ & Cathedrali, etiâ Bullis super confirmatione Romæ nondum expeditis. Nam hoc casu Bullæ non concernunt resignationem, sed tantummodo electionis factæ approbationem.

Per hanc verò conclusionem non rectè infertur Episcopus irrequisito Pontifice posse renūciare in manus Capituli. Ratio principalis est, quia inter Episcopum, & Ecclesiam est contractum matrimonium, quod non potest solui, sine Deo, vel Papa. c. quod Deus. 33. q. 2. Et ob id Episcopus dicitur habere alas ligatas, quæ nõ possunt solui sine Papa. c. nisi. de renunc. sibi. Quoniã et si pennas habeas, quib. satagis in solitudine aduolare, ita tamen adstrictæ sunt nexibus præceptorum, vt liberum non habeas, absque nostra permissione, volatum.

7 Tertia conclusio, in aliis minorib. beneficiis reservatis per reservationes generales, vel speciales, Ordinarii possunt recipere resignationes, beneficia autè resignata non conferre, Fed. de Senis. q. 36. nu. 62. Rota decis. 4. de renunc. in antiq. Cassad. decis. 8. nu. 9. de præb. Flam. lib. 7. q. 11. num. 32. & lib. 2. q. 3. num. 103.

8 Quarta conclusio, beneficia exèpta sunt renuncianda coram Summo Pontifice, vel Legato de latere, quia Superior eximtorum est solus Papa. c. auctoritate. de priu. li. 6. DD. in c. si Abbatem. li. 6. de Elect. Et hæc conclusio multò magis procedit in beneficiis consistorialib. Flam. dicto. lib. 7. q. 11. num. 37.

9 Quinta Conclusio, quoties beneficium, aliàs per Ordinarium conferribile, vacat, per factam in mense Ordinarii ad manus suas simplicem resignationem, non est dubium Ordinarium liberè conferre posse. Host. in cap. accepta. de rest. spol. Gabriel. consil. 187. lib. 1.

10 Quado verò resignatio fit in manus Ordinarii, sed in mense Pontificis, tunc apparet ratio dubitandi circa beneficia Germaniæ, ex eo, quia resignans secundum communem opinionem habetur pro mortuo, quoad beneficium resignatum. Cas. decis. 16. super Reg. Canc. Paris. Cons. 93. num. 25. vol. 4. **12** Et mors ciuilis æquatur morti naturali, quando

quando in casu occurrente idem operatur, quod mors naturalis. *l. Deo nobis. vbi Baldus. num. 3. C. de episco. & cler.* Ergo sicut Ordinarius in Germania non potest conferre in mensibus Pontificis per obitum vacantia, ita nec poterit quando vacent per mortem civilem renuntiatione.

¹³ Verum hac ratione non obstante, existimo etiam in Germania Ordinarios posse conferre beneficia in quocunque mense in suis manibus simpliciter resignata (dummodo talia sint, quae alias in mensibus non reseruat per obitum vacantia, ad ipsorum Ordinarios dispositionem pertinerent, & resignatio in illo casu alio speciali iure non sit prohibita, prout prohibetur resignatio promouendorum, de quo supra quaest. 9.)

¹⁴ Nam per reseruationem Concordatorum, Pontifex non videtur voluisse conditionem Ordinarios Germaniae facere duriores, illisue plus detrahere, quam Pontifices consueverunt detrahere aliarum prouinciarum Episcopis: at per reseruationem Regularum Cancellariae, quibus ligantur omnes Nationes, pontifices solent eximere a reseruatione modum vacationis per resignationem. Sic in Bullario Romae impresso, fol. 1402. circa reseruationem mensium Sixti. V. in haec verba statuitur: Sanctissimus &c. cupiens pauperibus clericis, & aliis benemeritis personis providere omnia beneficia ecclesiastica, in mensibus Maii, Iulii, Augusti, Octobris, Nouembris, Ianuarii, Februarii, & Aprilis, &c. extra Romanam Curiam, alias, quam per resignationem quocunque modo vacatura &c. dispositioni suae generaliter reseruauit. Vbi nota verba: alias, quam per resignationem. Et similis reseruatio iisdem verbis existit in Regu. S. D. N. CLEMENTIS. VIII. Reg. 8.

¹⁵ Ad rationem dubitandi, quod resignas habeatur mortuo similis, responderi potest, argumentum a simili non procedere, quando in casu proposito aliqua dissimilitudo ex iure colligitur: at inter resignan-

tem & mortuum, Regula Cancel. reseruatoria mensium, facit differentiam, & nihil obstat quo minus eam extendamus ad casus Concordatorum, ergo tam Ordinarios Germaniae, quam alios, huiusmodi distinctio iuuabit.

Sexta Conclusio. Quomocunque & quocunque fiat resignatio in manus Ordinarii, ipse Ordinarius de resignato beneficio non potest providere, suo, vel resignantis consanguineo, affini, vel familiari. Et Episcopus, vel Ordinarius sic conferens, suscipit a collatione, electione, praesentatione, confirmatione, inlitteratione, donec remissione a Romano Pontifice meruerit obtinere, & recipiens iisdem subiacet poenis. Sic ordinauit perpetua constitutione Pius V. con. 58. incip. *Quamae Ecclesie. &c.* cum decreto validissimo: Volumusque eas (i. literas) sic (vid. Romae) publicatas, omnes & singulos perinde efficere, & obligare, ac si illis ipsis fuissent singulariter intimatae. *Flam. de Resig. lib. 5. qu. 6. nu. 2. & 188.*

Possent circa materiam Concordatorum plures formari quaestiones, sed nunc his contenti sumus. Et in quaestione, an Legatus de latere, in Germania possit conferre beneficia vacantia in mensibus Ordinarios non est multum laborandum. Na de iure loquendo non est dubium Pontifici & Legatum non habere manus ligatas per Concordata, & illos concurrere cum quibusvis Ordinariis. *Pur. li. 2. dec. 345. incip. in Vna Augustan.* Sed sicut Papa non solet sine magna causa signare supplicationes, pro beneficiis vacantibus in mensibus Ordinarios Germaniae, ita Illustrissimi Legati sunt eius humanitatis, vt contenti reseruationibus mensium Papalium, in aliis mensibus Ordinarii relinquunt liberam prouisionem.

Quod vidimus in Comitibus Ratispon. vbi cum in mense Ordinarii, per obitum D. de Kumerstar, vacaret Canonicatus Ratisponen. Illustrissimus CARDINALIS MADRVTIVS LEGATVS prudenter, non tantum non impediabat, sed sua benignitate adiuuabat: vt Capitulum Ratispon. ordinaria collatione, dictum Canonicatum conferret illustri, & generoso
D. AL.

D. ALBERTO Baroniâ Terringen, adolescenti summæ expectationis, ut quæ, & ego à cunabulis vidi insigni pietate imbutum, dum eius fratris LADISLAI primogeniti, nunc Domini in Stein, & Pertstein curam sustinerem, & postea Anno. 97. Romæ eiusdem D. ALBERTI, in recitandis horis Canonicis, consortio optatissimo fruerer: Confirmet benignus DEVS quod in eo operari cæpit, ut sit, & maneat exemplo bono, omnibus aliis nobilibus Canonicis. Amen.

Continuatio quorundam notabilium, partim ad Concordata, partim generaliter ad executionem literarum Apostolicarum pertinentium.

NOTABILE I.

Continens responsum iuris, ex Concordatis Germaniæ, in vna Augustan. Canonicatus, & Præposituræ.

- 1 Non puto collationem Canonicatus in Cathedrali subsistere. Nam etsi ex forma Concordatorum possint Ordinarii in mensibus, etiam reseruatis, liberè prouidere, si non appareat Papam prouidisse intra tres menses, à die notæ vacationis, id tamen intelligendum est, quatenus post illos tres menses Papa non præueniat. Quia Concordata non impediunt collationes Papæ, etiam in mensibus Ordinariorum, sed solum tollit gratias præuentiuas (quam olim habebant expectantes) *Cass. decis. 1. de part. Simonet. lib. 1. decis. 7. & tenuit Rota, in vna Meten. Canonicatus, coram R. P. D. de Rubeis. 8. Nouemb. 1577.*
- 2 Nec Papa dando facultatem conferendi Ordinariis, lapsò trimestri, in mensib. sibi reseruatis, censeri debet maiorem facultatem in istis mensibus Ordinariis dedisse, quam in illis, quos Ordinariis expressè reseruat, & ratio est, Quia Papa concedendo facultatem Ordinariis collatoribus, vide-

tur sibi maiorem reseruasse. *ca. Dudum. & c. 8. quauis de preb. li. 6.*

Nec obstat quod CONCORDATA dicant, liberè disponere poterit, quia intelligit, liberè retentis terminis Concordatorum, hoc est, non obstantibus gratiis præuentiuis, & ita fuit responsum in dicta Meten.

Minus obstat Decretum irritans in CONCORDATIS appositum, quia non ligat Papam: cum non dicat, etiâ per Nos, ut fuit dictum in eadem Meten. & in alia Leodien coram Illustrissimo Domino Cardinale Lancilloto tunc Rotæ Auditore. Neque facit, quod non videatur perfecta collatio Papæ, non secuta publicatione in loco beneficii, intra tres menses à die notæ vacationis in loco beneficii, quod allicui prouisum fuerit: quia iam Rota resoluit, verba illa: In loco beneficii, reserri ad 7 notitiam vacationis, non ad verbum, Apparuerit, & quod propterea non est necesse, quod infratrimestre publicata sit prouisio Apostolica in loco beneficii. Et ita dixit Rota in Colonien. Canonicatus, coram Fabio die 13. Ian. 1559. *in li. diuer. dec. dec. 126.* Et in hoc non potest fieri hodie difficultas, quia iste intellectus approbatur etiam Constitutione Gregorii, edita super declaratione, & c. *vers. auudentes.*

Non etiam facit Constitutio ipsa Gregorii, quæ intra tres menses mandat dispositiones Apostolicas denunciari collatoribus, aut in loco beneficii publicari, qui loquitur de mandato de prouidendo, & similibus dispositionibus, quæ differunt à prouisionibus. *Bonifacius in Clem. 1. nu. 69. de preb. Cassad. decis. 1. vi. licet pendet.*

Quantum ad Præposituram, multò minus tenet collatio Ordinarii, quia Concordata non capiunt Dignitates primas in Collegatis: imò expressè illas excipiunt, & intrat Regula Cancellariæ. 3. reseruatoria dignitatum.

Quantum ad Canonicatum in Collegiata, quia non adhuc liquet, an prouisio Apostolica, vel ordinaria præcesserit, non possum aliquid respondere. Si ordinaria præcessit, indubitatum est, quod est bona,

XXXX

quia collatio Papæ non fuisset facta infra
trimestre, & Concordata intrarent.

Horatius Mandosius Aduocatus.

NOTABILE II.

Colonien. *Canonicatus Lunæ* 17. A-
pril. 1589. In supremo iudicio Ro-
tæ Romanæ.

Domini dixerunt dandum esse man-
datum de immittendo Henrico, iusti-
ficata per eum gratia Apostolica. Ha-
bent enim literæ Apostolicæ executionem
paratam, sicut remedium legis si. C. de eden.
Bald. in l. 2. num. 65. C. de seru. & aque. Abb. in
c. pastoralis. num. 14. in fin. de caus. possess. & pro-
pri. Et est decisio Mol. 206. quam Rota passim
sequitur.

Nec Melchior prætendens habere titu-
lum à Capitulo, ordinario collatore, dici-
tur legitimus contradictor, ut iudicio or-
dinario agendum sit, iuxta tradita per Doct.
in d. l. fin. Quia cum agatur de beneficio re-
seruato ratione mensis, iuxta Concordata
Germaniæ, titulus habitus ab Ordina-
rio non dicitur similis ad hunc effectum,
per ea, quæ considerata fuerunt diebus
præteritis in causa Burgen. coram R. P. D.
Gypso. Vnde cessat obiectum, quod fieri
potest ex Mol. & aliis deductis in causa
Lucan. 7. Iunii 1585. coram R. P. D. Orano
Et potest procedi executiue.

3 Gratia verò Henrici quoad vacationem
in mense Maii Anno 1582. verificatur ex
confessione Capituli, cuius nomine causa
agitur, in positionibus datis in partibus.
Egid. decis. 68. Romanus consil. 91. in fine.

Quod Papa prouiderit intra tres men-
ses iuxta Concordata patet ex Data, sub
die Iunii eiusdem anni.

Nec officit, quod talis prouisio intra
tres menses à die vacationis non innotue-
rit in partibus: quia hoc non fuit necesse,
stante declaratione Rotæ, coram Fabio
Accoramb. 13. Febru. 1559. in decis. diuer. 126.
quam scilicet, rec. Gregor. XIII. approbavit

in Constit. edita ad tollendam ambiguita-
tem quæ inerat verbis Concordatorum,
in vers. Quoties &c.

Et quamuis idem Gregorius ad excu-
dam diligentiam prouisorum velit, signi-
ficationem obtentæ prouisionis intra tres
menses fieri debere, non tamen annullat
prouisionem, si hoc omisum fuerit, sed ir-
ritas declarat quascumque prouisiones Col-
latorum factas post publicationem gratiæ
Apostolicæ. Quare irrita manet altera
prouisio Capituli ad fauorem Melchio-
ris, post præsentatam Officiali Colonien.
prouisionem Apostolicam.

De qualitatibus, & habilitate Henrici
fatis constat ex attestatione Executoris,
qui est eiusdem Ordinarius.

De clericatu constat ex literis Illustris-
simi Urbis Vicarii in actis productis.

Superest verificatio valoris: fuit enim
expressus ad 24. sed allegatur hunc valorem
consuetudinarium 24. solere exprimi in
Canonicatibus illarum partium, nec at-
tendi verum valorem, cum non agatur de
Annata, prout ex hac ratione admittitur
similis consuetudo in impetratione benefi-
ciorum in Regno Franciæ. Rebuff. in practi-
titi. de forma not. prou. in vers. cuius & ill. & in
Reg. de Vno. gloss. 2. Quia tamen de huius-
modi consuetudine in actis non appa-
ret, desideratur valoris, aut huiusmodi
consuetudinis, opportuna probatio.

NOTABILE III.

Coram R. P. D. M. Bubalo Paderbor-
nen. Præpositura, 9. Martii, & 30.
Maii 1588.

DE mandato Sanctissimi Domini nostri
ex ordine ad me transmissio, per Illu-
stris. & Reuerendiss. Dominum me-
um Cardinalem Lancelorum, propositum
dubium in Rota, an Præpositura Ecclesiæ
Paderbornen. esset Sedi Apostol. reserua-
ta. In facto autem præsupponebatur, sine
veri præiudicio, dictam præposituram esse
electiuam, & primam dignitatem post
Pontificalem in dicta Ecclesia. Præsuppo-
nenda.

nebatur etiam quod vacante Ecclesia Paderbornen. Capitulum elegit Dominum Theodoricum Præpositum & Canonicum, in ipsius Ecclesia Paderbornen. Episcopum, qui post electionem & ante obtentam confirmationem à Sede Apostolica, dicta Præposituram purè & liberè in manibus Capituli resignavit, & Capitulum resignationem admittens, elegit in Præpositum D. Melchiorum. Verùm cum prætenderetur Præposituram vacasse ob promotione D. Theodorici, propterea, vel alias, esse Sedi Apostolicæ reservatam, Sanctissimus D. N. de ea providit Domino Gualtero, qui literas expedivit in forma Brevis, directas Auditori Camera: pro executione sue gratiæ: Et quoniam Gualterus fundabat reservationem super reg. 24. quæ annullat omnes resignationes, de quibuscunq; beneficiis factas per promovendos, vel assumendos ad quascunq; prælaturas inter tempus illarum vacationis & promotionis ad illas, fuit magna difficultas apud Dominos, an directa reg. 24. comprehendat Dignitates electivas, super qua tunc non potuit capi resolutio, & nihilominus quatenus etiam comprehenderet Dominum sub die 9. Martii 1588. in prima propositione huius causæ, concluderunt Præposituram, de qua agitur, non esse reservatam: quia cum in CONCORDATIS, exceptis reservationibus in eis expressis, relinquatur libera facultas Ordinariis conferendi, in §. placet. videbatur Dominis reservationem inductam per Reg. 24. non comprehendere beneficia Germaniæ, quorum collatio ad Ordinarium spectat vigore Concordatorum. Cum enim Concordata continent contractum inter Sedem Apostolicam, & Nationem Germaniæ, non censetur Papa, per Regulas Cancellariæ, voluisse inducere novas reservationes, in præiudicium Concordatorum, nisi de eis expressam & specialem fecerit mentionem. iuxta text. in cap. ex multiplici, de Decret. gloss. in Clem. 2. in verbo pacta. de sepult. Anchar. conf. 29. Et idè reservationes inductæ per Regulas, non comprehendunt

beneficia Germaniæ, ut per Cassad. decis. 1. de pacti. Pur. decis. 46. libr. 1. Crescen. decis. 55. libr. 1. Et ex his dicebant Domini Præposituram, de qua agitur, vacavisse, non per promotionem, sed per resignationem Theodorici, qui potuit ante promotione resignare titulum beneficii, Oldra. conf. 203. nu. 1. per tex. in c. commissi, ubi DD. de elect. in 6. Capel. Thol. decis. 472.

Verùm causa iterum proposita, die 30. Maii 1588. Domini recesserunt à dicta resolutione, & concluderunt præposituram, de qua agitur, esse reservatam Sedi Apostolicæ. Aliqui ex Dominis movebantur, quia Regula 24. propter eius generalitatem, & quia est favorabilis, inducta ad tollendas fraudes, comprehendit etiam beneficia electiva, ex allegatis per Dominum Mandosum: Quod eò magis procedere videtur, quia dicta Regula venit declarativa ad reservationem extrauagantis Ad Regimen: quæ reservatio est præservata in Concordatis. Sed ratio communis Dominorum fuit, quia in CONCORDATIS, in §. de Ceteris: Papa, dum liberè dimittit collationem aliorum beneficiorum Ordinariis inferioribus, ad quos spectat in certis mensibus, & aliis certo modo, & tempore, ultra Reservationes prædictas, reservat etiam omni modo maiores Dignitates post Pontificales in Cathedralibus, & principales in Collegiatis, ex qua reservatione duo resultant: Primò quod Regula 24. comprehendit etiam has primas Dignitates, quas Papa sibi reservat, & sic comprehenduntur sub Regulis.

Secundò, quod in omnem eventum, cum Præpositura sit prima Dignitas, vigore Concordatorum est reservata Sedi Apostolicæ, quod procedit, etiam si sit electiva, quia cum supra in Concordatis fuerit facta mentio de beneficiis electivis, & postea subiiciatur, De ceteris vero &c. intelligendum est etiam de electivis, quia exceptio debet esse de Regula. gloss. in rub. de Reg. iur. in 6. Bar. in l. si cum ff. si quis causam. Et accedit quia adest dictio Verò quæ est aduersativa, & inducit repetitione omnium

qualitatum expressarum in præcedenti dispositione. Baldus in l. omnes populi. nu. 21. de iust. & iur. Alexan. in l. si filius a patre. nu. 6. de li. & posthu. Ruyus Conf. in num. 6. lib. 3. Socin. Iur. Conf. 83. nu. 10. lib. 1. Cum igitur de reservatione in ipsis Concordatis versamur in casu claro, quod capitulum non potuit disponere de hac Præpositura, vti Sedi Apostolicæ reservata, proinde ita Domini concluderunt.

NOTABILE IIII.

Regula Cancellaria Apostolica per quam reservantur beneficia Promotorum, &c.

Quoniam infra scripta decisio fundatur in Regula, quæ sub GREGORIO XIII ponebatur sub nu. 24. In Regulis autem CLEMENTIS VIII. sub num. 25. idè eius tenorem subiicere visum est.

De beneficiis vacaturis per promotionem ad Ecclesias, & Monasteria.

- 25 Item prædictus D. N. Papa voluit, decrevit, & ordinavit, quod quæcunq; concessiones, gratiæ, & mandata, etiam Motu proprio, & cum derogatione huius constitutionis, quæ ab eo, pro quibusvis personis emanaverint, de providendo eis, de quibusvis beneficiis vacaturis per promotionem quorumcunq; ad Ecclesias, & Monasteriorum regimina, si huiusmodi concessiones, & mandata diem promotionis promovendorum ipsorum præcesserint: nec non quæcunq; collationes, provisiones, & dispositiones, pro tempore faciendæ de præmissis, ac quibusvis aliis beneficiis ecclesiasticis sæcularibus, & regularibus
- 1 rint: nec non quæcunq; collationes, provisiones, & dispositiones, pro tempore faciendæ de præmissis, ac quibusvis aliis beneficiis ecclesiasticis sæcularibus, & regularibus
 - 2 quæ per promovendos, vel assumendos ad quascunq; Prælaturas inter illarum vacationis, & huiusmodi promotionis, vel assumptionis tempora, simpliciter, vel ex causa permutationis, vbi cunq; resignari, vel alias dimitti contigerit, cum inde secutis

pro tempore, sint cassæ, & irritæ, nulliusq; roboris, vel momenti.

NOTABILE V.

De impediendis executionem literarum Apostolicarum, illorumq; panis.

Summarium Constitutionis Clementis VII.

CLEMENS Episcopus, &c. Romanus Pontifex &c. Cum autem nobis summe cordi sit, conatibus istorum, qui executionem literarum, & mandatorum Apostolicorum sic impediunt, omnibus, quibus cum Deo possumus, modis, viis, & mediis obviare, quamvis enim de præsentibus sint alia turbulentissima, & deploranda tempora. &c. tamè his temerariis presumptionibus duximus necessario obviandum. Nos igitur, qui sumus, &c. vnicus sponsus Ecclesiæ, &c. & non debemus nostram, & ipsius sponsæ nostræ Iustitiam negligere, qui alios in sua iustitia confouemus, induciti, eisdem rationibus, &c. motu proprio, &c. Singulas Bonifacii, Martini, & Leonis, &c. literas, & omnia in eis contenta, &c. approbamus innouamus, ac perpetuo observari debere decernimus: Nec nõ quascunq; constitutiones provinciales, & Synodales, de non exequendo literas Apostolicas sine placito Ordinariorum locorũ, & nisi ipsæ literæ sint prius per eosdẽ Ordinarios, seu eorum officiales, aut sigilliferos, vel Comissarios vise, & admisse, in supra dictis, & quibusvis aliis Ecclesiis, ac civitatibus, diocesis, & provinciis, per totum orbem terrarum constitutis, vt præfertur editas, & factas, ac quomodolibet, etiam sub colore obviandi falsitatibus, & fraudibus innovatas, motu, scientia, autoritate, & potestatis plenitudine prædictis cassamus, & annullamus, ac ex quibuscunq; libris, vbi descriptæ reperiuntur penitus cassari, & deleri, sub dictis penis, mandamus: Nec non de nouo statuimus, & ordinamus, quod

quod Iudices, & executores in literis Apostolicis, pro tempore deputati, ac Notarii, & Tabelliones, super his requisiri, ipsas literas Apostolicas liberè & sine alicuius personæ, cuiuscunq; ecclesiasticæ, vel mundanæ dignitatis fuerit, licentia, vel consensu, exequi possint, & debeant.

8 Et nihilominus vniuersis Patriarchis, Archiepiscopis, Primatibus, Episcopis, locorum Ordinariis, eorum officialibus, Sigilliferis, & Commissariis, ac aliis personis tam ecclesiasticis, quam secularibus, quavis autoritate fulgentibus, nec non Comitibus Ciuitatum, & Vniuersitatibus, Castrorum, oppidorum, terrarum, & locorum, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis, & anathematis pœna in eorum singulos, quæ, si contrāfecerint, eo ipso etiā absq; alia declaratione desuper faciēda, incurrant, à qua non nisi per nos aut Successores nostros canonicè intrantes, etiā prætextu quorumcunq; privilegiorum, &c. præterquam in mortis articulo constituti, & debita satisfactiōe præuia, absolui possint, districtè præcipiendo mandamus, ne Iudices, & executores literarum Apostolicarum, ac Notarios, & tabelliones, super his pro tempore requisitos, quominus literas Apostolicas huiusmodi, liberè, & absq; eorum placito, licentia & consensu exequantur, quouis modo impedire præsumant. Nos enim omnes illos, qui executionē literarum ipsarum Apostolicarum impediuerint, seu impediētib; auxiliū, consiliū, vel fauorē directè, vel indirectè, publicè, vel occultè, aut quouis quæsito colore, præsumpserint, etiā si patriarchali, archiepiscopali, primatiali, episcopali, & quavis alia ecclesiastica, vel mundana, etiā imperiali, regali, reginali, ducali vel alia dignitate perfulgeant, per alias nostras literas in die Cœnæ Domini publicè lectas, excommunicauimus, & anathematizauimus, prout etiā tenore præsentium eos eidem excommunicationis, & anathematis sententiæ, à qua non nisi vt præfertur, absolui possint, subiacere, ac ciuitates, terras, castra, oppida, & loca, in quibus inobedientes, & contra

facientes manserint, & ad quæ eos declinare contigerit, ecclesiastico supposita esse interdicto, tamdiu firmiter obseruando, donec ad cor reuersi, interdicti huiusmodi relaxationē, debitā satisfactiōe præmissa, meruerint à nobis, aut dictis Successoribus nostris obtinere. Nec non omnes, & singulas sententias, censuras, & pœnas, quas dicti Ordinarii, aut eorum Officiales contra huiusmodi Iudices, & executores literarum Apostolicarum, aut illas impetrates, seu notarios, & tabelliones propter executiones per eos factas, vel faciēdas inflixerunt, & promulgauerunt, aut in futurum quomodolibet infligent, aut promulgabunt, irritas, & inanes, ac nullius roboris, vel momenti existere, eisdē, motu, scientia, autoritate, & potestatis plenitudine decernimus, & declaramus. Quocirca dilecto filio Curie Casuarū Cam. Apost. generali Auditori. &c. mandamus, vt si quando & quoties de cætero eius notitiā per delationem partis cuius interest, vel Fisci nostri, seu famam publicam, aut aliās quouis modo, deducatur, dictos Ordinarios, seu eorum Officiales, sigilliferos & commissarios, aut quosuis alios, seu aliorum aliquem dictis constitutionibus, vt præfertur cassatis, & annullatis, adhuc pertinaciter vti, & illas ex eorum libris nō deleuisse, seu ipsos iudices, & executores literarum Apost. ac Notarios, & tabelliones super his requisitos, quominus easdē literas Apost. liberè, & absque eorum placito, visione, vel admissione exequantur, quoquo modo impediāt, seu impediētib; præmissis, aut aliās quouis modo, auxiliū, consiliū, vel fauorē præstent, habitis & receptis prius per eum desuper aliquibus probationibus, & instantiam partis, vel Fisci, vel etiā ex mero officio, etiā summarie & extra iudicialiter, quantum sibi sufficere videbitur, eosdem Ordinarios, eorum Officiales, & sigilliferos, & commissarios, ac quosuis alios in præmissis culpabiles, & eorum singulos etiā nominatim, & in specie ad instantiam partis, vel Fisci prædictorum, vel etiā ex suo mero officio, prout sibi videbitur magis

expedire, vigore presentium peremptorie moneat, & requiri faciat, etiam per edictum publicum in locis affigendum publicis, & partibus illis vicinis, de quibus sit verisimilis coniectura, quod ad ipsorum monitorum notitiam peruenire valeat, ad comparandum legitime coram eo, infra terminum arbitrio suo eis praefigendum, per se, vel procuratores idoneos, & si sibi videbitur, quoad Officiales, & sigilliferos ac commissarios, & alios inferiores, etiam personaliter, & non per procuratorem, sub priuationis omnium, & singulorum beneficiorum, & officiorum ecclesiasticorum, per eos obtentorum, & ad illa, & quaeuis alia obtinenda, & eorum officia, & alios quoscunq; actus legitimos exercendum, inhabilitatis poenis eo ipso, si non paruerint, incurrendis, se de praemissis legitime excusandum & quoad Officiales, & sigilliferos, ac commissarios aliter, quam quod iussu Dominorum suorum id fecerint, cum hoc casu teneantur nobis tanquam maiori potestati obedire, non autem eorum Dominis tanquam minori potestati nobis subiecta, quo quidem termino elapso, & dictis monitis modo praemisso non comparentibus, vel etiam comparentibus, sed se non sufficienter, vel minus legitime excusantibus, eos oes, & singulos, etiam nominatim & in specie, quacunq; appel. vel exceptione remota, pro excommunicatis, & anathematizatis, ac Ciuitates, castra, oppida & loca, in quib; manserint, & ad quae eos declinare contigerit, similiter nominatim & in specie, pro interdictis ubiq; locorum publicari, & denunciari faciat, ipsosq; Officiales, sigilliferos, & Commissarios, ac alios inferiores dictam priuationis poenam damnabiliter incidisse, & eorum beneficia, & officia tanquam per priuationem huiusmodi, tam de iure, quam de facto vere vacantia, a nobis, & dicta sede duntaxat, liberè impetrari posse, ac eos ad illa, & quaeuis alia beneficia, & officia ecclesiastica obtinenda, ac eorum officia, & quoscunq; alios actus legitimos exercendum penitus inhabiles, perpetuo fore, autoritate nostra declarat literasque de super necessaria

rias, & opportunas, suo sub sigillo quibusuis petentibus, det, & concedat. Non obstantibus. &c. Datum Romae apud S. Petrum. Anno incarnationis Dominice M. D. xxxiiii. 4. Calen. Ianu. Pont. nostri Anno vndecimo.

NOTABILE VI.

De excommunicatione impediendum cursum causarum Curia Romae & Romipetas offendendum.

Ex literis Processus S. D. N. D. Clementis PP. III. die Cena Domini &c.

Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apostolicam VENIENTES, & RECEDENTES ab eadem, sua, vel aliorum opera interficiunt, mutilant, spoliant, capiunt, detinent, nec non illos omnes, qui iurisdictionem ordinariam, vel delegatam, a Nobis, vel nostris Iudicibus non habentes, illam sibi temere vendicantes, similia contra morantes in eadem Curia audent perpetrare.

Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per se, vel per alios, personas ecclesiasticas quascunq; vel saeculares ad Romanam Curiam super eorum causis, & negotiis recurrentes, ac illa in eadem Curia prosequentes, aut procurantes, negotiorumque gestores, aduocatos, procuratores, & agentes, seu etiam Auditores, vel Iudices super dictis causis, vel negotiis deputatos, occasione causarum, vel negotiorum huiusmodi, occidunt, seu quomodo percutiunt, bonis spoliant, seu qui per se, vel per alios, directis, vel indirecte, delicta huiusmodi committere, exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium, vel fauorem praestare non veretur, cuiuscunq; praeminentiae & dignitatis fuerint.

Item excommunicamus & anathematizamus omnes tam ecclesiasticos quam saeculares, cuiuscunq; dignitatis, qui praetextentes friuolam quandam appellationem

agra

à gravamine vel futura executione literarum Apostolicarum, etiam in forma Brevis, tam gratiam, quam iustitiam concernentium, Nec non citationum, inhibitionum, sequestrorum, monitoriorum, processuum executorialium, & aliorum, decretorum, à Nobis, & à Sede prædicta, seu Legatis nunciis, Præsidentibus, Palatii nostri & Cam. Apost. Auditoribus, Commissariis, aliisque Iudicibus, & delegatis Apostolicis emanatorum, & quæ pro tempore emanaverint, aut alias, ad Curias sæculares, & laicam potestatem recurrunt, & ab ea, instante etiam Fisci Procuratore,

4 vel Advocato, appellationes huiusmodi admitti, ac literas, citationes, inhibitiones, sequestra, monitoria, & alia prædicta capi, & retineri faciunt, quæ illa simpliciter, vel sine eorum beneplacito, & consensu, vel examine, executioni demandari, aut ne Tabelliones, & Notarii super huiusmodi literarum, & processuum executione, instrumenta, vel acta conficere, aut confecta parti cuius interest, tradere debeant, impediunt, vel prohibent, ac etiam partes, seu eorum agentes, notarios, executores, & subexecutores, literarum, citationum, monitoriorum, & aliorum prædictorum, capiunt, percutiunt, vulnerant, carcerant, detinent, ex civitatibus, locis, & Regnis eiiciunt, bonis spoliant, perterrefaciunt, concutiunt, & comminantur, per se, vel alium, seu alios, publicè, vel occultè, quæ alias quibuscunque personis, in genere, vel in specie, ne pro quibusvis eorum negociis prosequendis seu gratiis, vel literis impetrandis ad Rom. Curiam accedant, aut recursum habeant, seu gratias ipsas, vel literas à dicta sede impetrent, seu impetratis vtantur, directè, vel indirectè prohibere, statuere, seu mādare, vel eas apud se, aut Notarios, seu tabelliones, vel alias quomodolibet retinere præsumunt.

7 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & singulos, qui per se, vel alios, autoritate propria, ac de facto, quoruncunque exemptionum, vel aliarum gra-

tiarum, & literarum Apostolicarum prætextu, beneficiales, & Decimarum, ac alias causas spirituales, & spiritualibus annexas ab Auditoribus, & commissariis nostris, aliisque Iudicibus ecclesiasticis advocant, illarumque cursum, & audientiam, ac personas, Capitula, conventus, collegia, causas ipsas prosequi volentes, impediunt, ac se de illarum cognitione tanquam Iudices, interponunt, Quæ partes actrices, quæ illas committi fecerunt, & faciunt, ad reuocandum, & reuocari faciendum citationes, vel inhibitiones, aut alias literas in eis decretas, & ad faciendū vel consentiendū eos, contra quos tales inhibitiones emanarunt, à censuris & pœnis in illis contentis, absolui, per statutum, vel alias, compellunt, vel executionem literarum Apostolicarum, seu executorialium, processuum, & decretorum prædictorum, quomodolibet impediunt, vel suum ad id fauorem, consilium, aut assensum præstant, etiam prætextu violentiæ prohibendæ, vel aliarum prætensionum, seu etiam, donec ipsi ad Nos informandos, vt dicunt, supplicauerint, aut supplicari fecerint, nisi supplicationes huiusmodi coram Nobis, & Sede Apostolica legitime prosequantur; etiam si talia committentes fuerint Præsidentes Cancellariorum, Consiliorum, Parliamentorum, Cancellarii, Vicecancellarii, Consiliiarii, Ordinarii, vel extraordinarii, quoruncunque Principum sæcularium, etiam si Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quacunque præfulgeant dignitate, aut Archiepiscopi, Episcopi, Abates, Cōmendatarii, seu Vicarii fuerint.

Quæ ex eorum prætensio officio, vel ad instantiam partis, aut aliorum quoruncunque personas ecclesiasticas, Capitula, Conuentus, Collegia Ecclesiarum quoruncunque coram se ad suū Tribunal, Audientiam, Cancellariam, Consilium, vel Parlamentū, præter iuris Canonici dispositionem, trahunt, vel trahi faciunt, vel procurant, directè, vel indirectè quouis qualitate coloris: nec non quæ statuta, ordinationes, constitutiones pragmaticas, seu quæuis alia decreta, in genere

vel

vel in specie, ex quauis causa, & quouis
quæsto colore, ac etiã prætextu cuiusuis
cõsuetudinis, aut priuilegii, vel aliã quo-
modolibet, fecerint, ordinauerint, & pu-
blicaerint, vel factis, & ordinatis vlt fue-
rint, vnde libertas ecclesiastica tollitur, vel
in aliquo læditur, vel deprimitur, aut aliã
quouis modo restringitur, seu nostris, &
dictæ Sedis, ac quorumcunq; Ecclesiarũ

10 iuribus, quomodolibet, directè, vel indire-
ctè, tacitè, vel expressè præiudicatur.

11 Nec non, qui Archiepiscopos, Episco-
pos, aliosq; superiores, & inferiores Præ-
latos, & omnes alios quoscunq; Iudices ec-
clesiasticos ordinarios quomodolibet im-
pediunt, quo minus sua Iurisdictione ec-
clesiastica contra quoscunq; vtantur secũ-
dum quod Canones, & sacra Cõstitutio-
nes ecclesiasticæ, & decreta Conciliorum
generalium, & præsertim Tridentini sta-
taunt: ac etiã eos, qui post ipsorũ Ordi-
nariorum, vel etiã ab eis delegatorũ quo-
rumcunq; sententias & Decreta, aut aliã
fori ecclesiastici iudiciũ eludentes, ad Cæ-
cellarias, & alias curias sæculares recur-
runt, & ab illis prohibitiones, & mandata,
etiã pænalia, ordinariis, aut delegatis
prædictis decerni, & contra illos exequi
procurant: eos quoq; qui hæc decernunt,
exequuntur, seu dant auxilium, consiliũ,
patrocinium, & fauorem in eisdem.

12 Quiue iurisdictiones, seu fructus, red-
ditus, & prouetus ad Nos, & Sedem Apo-
stoli. am, & quascunq; ecclesiasticas per-
sonas ratione Ecclesiarum, Monasteriorũ
& aliorum beneficiorum ecclesiasticorum
pertinentes, vsurpant, vel etiã quauis
occasione, vel causa, sine Romani Ponti-
ficis, & aliorum ad id legitimã facultatem
habentium expressa licentia, sequestrant.
&c. volentes eorundem præsentium trans-
sumptis, etiã impressis, Notarii publici
manu subscriptis, & sigillo Iudicis Ordi-
narii Rom. Curia, vel alterius personæ in

13 dignitate ecclesiastica constitutæ, muni-
tis, eandem prorsus fidem in iudicio, & ex-
tra illud, vbique locorum adhibendam fo-
re. &c. Nulli. &c. Datum Romæ apud S.
Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ

M. D. LXXXXIX. 6. Idus April. Pon-
tif. noſt. Anno Octauo.

NOTABILE VII.

De horrendis effectibus excom-
municationis.

Q Vid operetur excommunicatio, ex
S Canonibus, Sanctisque patribus,
& doctõribus, multa vtiliter conge-
ri possent: nunc pro hoc tempore, & inli-
tuto, satis sit perpendere, & summam re-
ferre. 19. effectus, quos ponit magnus no-
ster Doctor Nauarrus. in *Manua. cap. 27. nu.*
17. & sequentibus.

Primò igitur excommunicatio (de ma-
iori loquimur) operatur declarationem
exclusionis à gratia Dei propter peccatũ
mortale.

Secundò, excommunicatio excludit à
Sacramentis Ecclesiæ, actiue, & passiuè,
ita quod nec possit accipere, nec dare, *cap.*
Engelrudam. 3. q. 4.

Tertiò priuat suffragiis generalibus Ec-
clesiæ, adeo, vt Ecclesia nulla in re inten-
dat excommunicato subuenire per illa,
quod est maximum damnum. Vnde dici
solet, excommunicatum possideri à Dia-
bolo. *capit. audi. capit. omnis. 1. quest. 3.* Et
Diabolum vti eo sicut mulo suo iumento
gl. in d. c. audi.

Quartò excludit à diuinis officiis, & pre-
4
cibus cum aliis simul faciendis, vel audie-
dis. *cap. quod in re. de pont. & rem. ff.*

Quintò priuat omnibus contentis illo
5
vericulo *gloss. cap. statumus. de Sen. excom.*
lib. 6.

Os, orare, vale, communico, mensangitur.
Quem Hostien. in *Son. de sen. & exqui-*
sita, & omnes Theologi. in 4. dist. 18. & Ca-
nonistæ mille in locis attigerunt.

Per, os, intelligitur participatio collo-
quendo, osculando, amplexando, recipie-
do, mittendo, vel dando literas. *c. cum ex-*
communicato. & sequen. 1. q. 3.

Per, orare, dicta Participatio Sacramen-
torum, & diuinorum officiorũ, & quarum
libet

libet aliarum precum in Ecclesia, intra, vel extra eam, cum aliis dicendarum, iuxta *Inm. in ca. nuper de sent. ex.*

Per, *vale*, includuntur mutue salutationes, quæ fiunt per colloquutionem, aut literas, aut etiam assurgendo, aperiendo caput, mouendo labia, & similia, quæ significant salutationem sine locutione, iuxta *mentem Car. luo. & communis in Cle. si. de Sen. ex.* quid dicat *Ma' or in 4. dist. 18 q. 2.* & Angelus verbo *Excom. nuncio 9. §. 4.* quorum opinio teneri potest, quoad forum conscientie, quando eiusmodi signa fierent sine intentione salutandi, intra animum dicendo, *Deus te conuertat*, vel simile, *arg. l. non omnis ff. si certum petatur, per l. in agris ff. de acquir. rer. don.*

Per, *com. nuncio*, participatio, quæ habetur in operando, exercendo, aut faciendo aliquid simul cum eo, aut habitando in eadē domo, aut in aliqua eiusdem parte, aut conuertiendo cum eo aliis modis.

Per, *mensa*, intelligitur concedēdo in eadem mensa, dormiendo in eodem lecto, quāuis domus sit aliena, secundum *S. Anton. 3. part. 11. 24. ca. 7.* iuxta quem, & *Innoc. in d. ca. nuper.* non potest quis etiam in conuiuio alicuius tertii comedere cum excommunicato, imò debet surgere ex mensa, si excommunicatus accumberet, non tenetur tamen exire domo, imò potest comedere in alia domus parte, si uterque non erat inuitatus ad idem conuiuium, quia fuerant ambo inuitati, licet in duabus mensis diuersis comederent, videbuntur communicare in eodem conuiuio, & simul, quantum ad hunc effectum comedere, iuxta mentem illorum.

6 Sexto excommunicatio facit irregularem vtentem aliquo actu ordini suo peculiaris. *Hosten. loa. And. Pan. & alii in c. 2. de cler. ministran.*

7 Septimo, excommunicatio facit infamem, si excommunicatio est manifesta, per *c. infames. 6. q. 1.* quod *Ludo. Roman.* dixit ad hoc singulare, *in sing. 280.* vt solum procedat in excommunicato ob causam afferentem infamiam Iuris, aut ob contumaciam in causa infamiam inurente.

8 Octauo, facit collationem beneficii ecclesiastici adeo nullam, vt non conualescat per absolutionem nisi subsequatur noua prouisio, *c. cum bono. de etat. & qual. & c. postulasti. cum glos. & ei annor. de cler. excomm. ministran.* Et consequenter tenetur relinquere beneficium, & restituere fructus perceptos.

9 Nono, priuat facultate eligendi actiue, & passiuè. *c. const. 1. de appell.*

10 Decimo suspendit ab officio & beneficio, *ca. pastoralis §. verum. eod. tit.* Quanquam, si habet officium publicum, valebit quod per illud faciet ratione eius, quousq; toleratur. *cap. approbandum. de re iud. & ibi glos. verbo in modum.*

Quod intelligo, in quantum agitur de vitando præiudicio alterius non excommunicati. Nam excommunicatio (licet & aliæ censure) etiam occulta dummodo probari possit, semper potest opponi contra ipsum excommunicatum: Hinc etiam excommunicatum non declaratum, nisi sit excommunicatus ob notoriam percussione clericum vitare non teneamur, exceptio tamen excommunicationis semper potest excommunicato obici, etiam ante declarationem, ad excludendum eum à quocunq; actu, eligendi, iudicandi, & similibus. Ratio est, quia per extrauagantem *Martin.* V. ipsi excommunicati, interdicti, & prohibiti, in nullo casu releuantur. *Na. 4. ar. dicto cap. 29. numer. 35.*

11 Vndecimo, excommunicatio eximit subditos ab onere seruendi ratione fidelitatis, aut subiectionis iurisdictionalis, quandiu fuerit excommunicatus. *cap. penult. & ultimo 15. quest. 6.*

12 Duodecimo, priuat facultate ducendi uxorem sine peccato mortali, per supra scripta de Sacramentis. Et hic effectus continetur in secundo speciali, tamen notatu dignus propter matrimonia hæreticorum, & cum hæreticis contrahentium.

13 Decimotertio, annullat Rescripta ob tenta à Summo Pontifice præterquā super articulo eiusdem excommunicationis, *c. de Rescript. li. 6. nisi*, quod de more fit, detur absolutio ad effectum & c. & orator nō in-

forduerit per annum, vel aliàs &c. vt in re-
pet. c. ita quorundam. de Iudeis. vbi ad glos. vlt.
nu. 16. posuimus tenorem regulæ de Infor-
descendentibus. Huius regulæ tenor in Regu-
lis CLEMENTIS VIII. nu. 67. talis est.

Item ne personis, pro quibus literæ suæ
Sanctitatis emanabunt, ob generalem ab-
solutioem à censuris ecclesiasticis, quib.
ligati forent, ad earum effectum, indifferen-
ter concedi, & in literis Apostolicis appo-
ni solita, prætetur occasio censuras ipsas
vilipendendi, & infordescendi in illis, sta-
tuit & ordinauit huiusmodi absolutio-
nem, & clausulam in literis quas in futurum
cum illa concedi cõtinget, non suffragari,
non parentibus rei iudicatæ, incendiariis,
violatorib. Ecclesiarum, falsificatoribus,
& falsificari procurantib. literas, & suppli-
cationes Apostolicas, & illis vtentib. rece-
ptorib. & fautorib. eorum, ac res veritas
ad infideles deferentibus, violatoribus ec-
clesiasticæ libertatis, via facti, ausu teme-
rario Apostolicis mandatis non obtempe-
rantibus, & Nuncios, vel executores Apo-
stolicæ Sedis, & eius Officialium, eis com-
missa exequentes, impediuntibus, qui pro-
pter præmissa, vel aliquod eorum excom-
municati à iure, vel ab homine, per quatuor
menses, scienter excommunicationis sen-
tentiam huiusmodi sustinuerint, & ge-
neraliter quibuscunq; aliis, qui censuris a-
liquis etiam aliàs, quàm vt præfertur,
quomodolibet ligati, in illis per annum
continuum inforduerint.

- 14 Decimoquarto, priuat alios facultate
pro eo orandi publicè & solenniter, quam-
uis possint priuatè, vt latius in Enchir. de ora-
tione & hor. can. & c. quando, de conse. d. cap. sine.
not. 19. nu. 67.
- 15 Decimoquinto, excommunicatio re-
pellit à iudicio, vt non possit esse actor, ne-
que procurator actoris, neq; Rei, potest ta-
men esse Reus ad se defendendum. c. intel-
leximus. de iudic. vt habet communis opinio ibi-
dem.
- 16 Decimosexto, facit, vt perseueras in ex-
communicatione per annum in causa cri-
minali videatur confiteri crimen. cap. ruy-
sus. & c. quicumque. u. q. 3. per quæ malè intel-

lecta glo. fm. inc. 1. de Iudiciis cum aliis mul-
tis tenuit, quod debet etiam priuari suis
beneficiis, quod non est verum vt copiosè
scripsimus super illam.

Mihi tamen hæc quæstio manet adhuc
ambigua, & communem opinionem com-
probat Parisius Flaminius Doctor & Epi-
scopus nostra ætate celeberrimus. de R. sigg.
lib. 4. quæstio. 3. numer. 54. Quia infordeleer. s
obdurato animo est hæretico similis,
iuxta dispositionem S. Concilii. Sess. 25. ca-
pit. 3.

Decimosextimo, priuat sepultura loci 17
sacri. cap. sacris de Sepulturis.

Decimo octauo, obligat manentem in
ea per aliquod tempus, ad soluendam, an-
quàm absoluat, poenam constitutã in a-
liquis Episcopatib. Angel. verb. Excommu-
nic. vlt. §. 13.

Decimonono, operatur & alia multa, quæ
scribit Rebus. in glos. Concord. inul. de Excom-
munic. non vitan. Quædam tamen inuanti.

NOTABILE VIII.

De Executione literarum Apostolica-
rum & declaratione Concilii Tri-
dentini Sessio 24. cap. 20. de Re-
format. Quoad primam In-
stantiam.

GREGORIVS Episcopus, &c. Ad
futuram rei memoriam. Ad Roma-
ni Pontificis prouidentiam circum-
spectam pertinere dignoscitur, dubia su-
per Sacrorum Conciliorum decretis, pro
tempore insurgentia, sic suæ declarationis
oraculo dilucidare, & interpretari vt exin-
de litium dispensia inter fideles quoslibet
valeant submoueri. Accepimus sanè nu-
per, quod licet multoties Rom. Pontifex,
vt prouisiones, & gratiæ per eum de bene-
ficiis pro tempore vacantibus, ac suæ, &
Sedis Apostolicæ dispositioni, & ordina-
tioni referuatis, infauorem diuersarum
personarum, sibi gratarum, & accepta-
rum factæ, executioni debitæ manden-
tur, & ne (dum literæ Apostolicæ subplū-
bo

bo desuper expediuntur) beneficia ipsa ab aliquibus indebite occupantur, aut aliqua in spiritualibus & temporalibus detrimenta sustineant, nonnunquam corporalem possessionem ipsorum beneficiorum, & illis annexorum, iuriumq; & pertinentiarum quomodocunq; Sedis & Camera Apostolicarum nominibus, apprehendi, ac omnes, quoscunq; fructus, redditus, & prouentus beneficiorum, & annexorum eorundem percipi, exigi, eosq; integros personis predictis, postquam ipsa literas sub plumbo expeditas haberent, una cum dicta possessione consignari, quandoq; vero, dum litera sub plumbo huiusmodi expedita exiit, ut ius suum unicuique illorum conferretur, & temerariorum audacia debita castigacione compescatur, ac ipsa litera Apostolicae facilis debita executioni, ut par est demandetur, prouisos de beneficiis incorporalem, realem, & actuaalem possessionem beneficiorum, & annexorum, iuriumq; & pertinentiarum predictorum induci, & inductos in ea manuteneri, amotis quibuslibet intrusis detentoribus ab eisdem, aliaq; fieri, & exequi, per diuersas suas in forma Breuis, & sub annulo Piscatoris confectas literas mandet, & praecipiat, certis inibi modo, & forma tunc praescriptis, dilecto filio Causarum Curiae Camerae Apostolicae generali Auditori, seu aliis executoribus desuper deputatis, quibus omnino parendum esset: Nihilominus, nonnulli beneficiis predictis inhiantes, ac gratias predictas eludere, eorumq; intrusiones, & detentiones improbe tueri satagentes, executionem literarum in forma Breuis huiusmodi, & facultatem per eas ipsis executoribus attributam, diuersis dubiis, & cauillationibus remouentur, & processus per eosdem executores desuper habitos, & formatos, ac inde secuta quaecunq; nulla & inualida, nulliusq; roboris, vel momenti esse, neq; attendi debere contendunt, sub praetextu, quod in decreto Sacri Concilii Tridentini, Sessione vigesima quarta, capite vigesimo, disposita fuerit, quod cau-

sa omnes, ad foris Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiam si beneficiales sint, in prima instantia coram Ordinariis locorum duntaxat cognoscantur, exceptis his, quae iuxta Canonicas Sanctiones apud Sedem praedictam sunt tractandae, vel quas ex vrgenti, rationabiliq; causa, iudicauerit Summus Pontifex Romanus, per speciale rescriptum signaturae suae, eius manu propria subscribendum, committere, aut auocare: Verum cum decretum huiusmodi Concilii concessionem praedictarum literarum in forma Breuis, & illarum executionem nihil aficiat, neq; per illos causa, seu instantia introducatur, sed executione procedi mandetur, litera quoq; in forma Breuis annulo Piscatoris munita, non minoris sint efficacis, & auctoritatis, quam rescripta signaturae Rom. Pont. eius manu propria subscripta: Nos in his nostrae debita declarationis cautelam adhibentes, ac prouisorum praedictorum ius aduersus dubia, & cauillationes huiusmodi, aequitate & iustitia suadetibus, praeseruare volentes, nec non praedictarum, & quarumcunq; literarum in forma Breuis super capienda possessione, nomine Camerae huiusmodi, aut in fauorem literarum sub plumbo expeditarum, tam a praedecessoribus nostris quam nobis & dicta Sede haecenus concessarum, tenores, ac litas, & causae, si quae desuper existant, statum, & merita, nominaq; & cognomina iudicum, executorum, & colligatorum, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, motu proprio non ad ipsorum, prouisorum aut aliorum nobis pro eis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certa scientia, ac de mera nostra deliberatione decernimus, & declaramus, per concessionem literarum in forma Breuis, & sub annulo Piscatoris super capienda possessione quorumcunq; beneficiorum, dispositioni Apostolicae referuatarum, seu affectorum, Sedis & Camerae Apostolicarum nominibus apprehendenda, & eiusdem possessionis in fauorem prouisorum, ab ipsa Sede de eisdem beneficiis, postquam literas sub plumbo super prouisionib. huius-

modi habuerint expeditas, relaxatione, nec non assilientia, ipsis prouisis literas desuper sub plübo expeditas habebibus, præstanda, & aliorum inhiberi expressorum executione faciendâ, quæ mandata executiua sunt, & san mariani duntaxat causarum, propter quas illæ emanarunt, cognitione requirunt, decretis Concilii huiusmodi non contraueniri, nihilque præiudicii illis inferri, vel eorum formam in aliquo violari, neque iddici, aut censeri, vel executionem literarum earundem propterea in aliquo suspendi, sine remorari, aut facultatem, literarum executoribus concessam impediri, sed executores ipsos, & ab eis deputatos subexecutores, facultate sibi per eadē literas, ut præfertur concessa, uti, frui, gaudere, & contra illis non parentes, ad declarationem incursum penatum, & censurarum in eisdem literis in forma Breuis contentarum, ac inuocationem brachii secularis procedere, ac alia omnia & singula in eisdem literis contenta (illarum tamen forma seruata) facere, & exequi liberè, & licitè potuisse, & posse, nec non processus desuper habitos, & formatos, habendosque, & formandos, ac inde secuta, & sequenda quæcunq; firma, valida, & efficacia iuris, & esse, & fore, suosque, integros, & plenarios effectus sortiri debere, in omnibus, & per omnia presentes quoque, literas de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, vel inuaditari, nullatenus posse. Sicque, in præmissis omnibus, & singulis per quoscunq; iudices, & Commissarios, quacunq; auctoritate fungentes et Palati Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, (sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate) iudicari, & definiti debere, nec irritum, & inane, si secus super his, a quocunq; quauis auctoritate, sciēter, vel ignoranter contigerit attentari. Districtius inhibentes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus & singulis, cuiuscunq; status, gradus, ordinis, & præeminentiæ existentibus, & quauis, etiam Episcopali, Archiepiscopali, vel alia maiori dignitate, etiam Ecclesiastica, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, & quauis seculari potestati fungentibus, ne decreto, & declarationi nostris prædictis, quocunq; colore directe, vel indirecte, contrauenire audeant, vel præsumant. Et nihilominus vniuersis, & singulis nostris, & dictæ Sedis Nunciis, ac locorum Ordinariis, eorumque Officialibus, quatenus ipsi, & eorum singuli, per se, vel alium, seu alios, præsentis literas, & in eis contenta quæcunq; ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte prouisorum, & executorum, & subexecutorum prædictorum, seu quarumcumque aliarum personarum, in præmissis interesse habentium, vel alicuius ex eis, fuerint requisiti, solenniter publicantes, eisque in præmissis, faciant auctoritate nostra prædictos prouisos, & executores, & subexecutores, seu alios in præmissis interesse habentes, eorumque singulos, decreto, declaratione, inhibitione, & aliis præmissis pacificè frui, & gaudere, ac præsentis literas, & in eis contenta huiusmodi, ab omnibus, quos illa concernunt, & concernent quomodolibet in futurum, inuolabiliter obseruari. Non permitteat aliqui, quomodolibet indebitè molestaris. Contradictores quoslibet, & repelles per sententias, censuras, & penas ecclesiasticas, aliisque opportuna iuris, & facti remedia, & appellatione postposita, compescendo, legitimis super his habendis, ac seruatis processibus, sententias, censuras, & penas ipsas, euaniteratis vicibus, aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit auxilio brachii seculari. Non obstantibus scilicet, rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri de duabus dietis, (dummodo non ultra tres dietas aliquis auctoritate presentium ad iudicium trahatur) aliisque Apostolicis, nec non in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis specialibus, vel generalibus, Constitutionibus, & Ordinationibus contrariis quibuscunq; que. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim

diuifim ab eadem fit Sede indultum quod interdicti, fufpendi, vel excommunicari non poffint, per literas Apoftolicas non facientes plenam & expreffam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Ceterum, quia difficile foret præfentes literas ad fingula loca vbi opus fuerit deferre, volumus, & dicta authoritate decernimus, quod earum transfumptis, etiã impreffis, in auctu alicuius Notarii publici fubfcriptis, & figillo perfonæ in dignitate ecclefiafticæ conftitute munitis, eadẽ 13 profus fides in Iudicio, & extra, adhibeatur, quæ ipfis originalibus adhiberetur, fi forent exhibitæ, vel oftendæ. Datum Romæ, apud Sanctum Marcum, fub annulo Pifcatoris, die decima Iulio. Anno millefimo, quingentefimo quarto, Pontificatus noftri anno tertio.

Cæ. Glorierius.

NOTABILE IX.

His præmiſſis, quoniam in multis Eccleſiis, quod verè deplorandum eſt, iuxta Sacrorum Canonum diſpoſitionem ſtatuta à iure nimis exorbitantia nondum ſunt reuifa, proinde à S. Sede Apoftolica prouifi cum primis attendere habeant, ut iuramenta in admiffione poſſeſſione dirigant iuxta Conſtitutionem S. D. N. GREGORII XIII. eius tenorem hic extendere non erit ſuperuacaneum.

Innouatio Conſtitutionis NICOLAI III. & aliarum Sanctionum, contra iurantes & iurare facientes, illicita, impoſſibilia, damnosa, & Eccleſiaſtica libertati, ac decretis Concilii Tridentini aduerſantia.

GREGORIVS Epifcopus Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam. Inter Apoftolicas, & alias Canonicas Sanctiones, quæ de iurandi religione variis temporibus prodie-

runt, ſcël. recordat. NICOLAVS Papa tertius intelligens, in nonnullis Eccleſiis, de earum conſuetudine obſeruari, vt cum earum Prælati ad Eccleſias priuio accedunt, vel cum de recipiendis ibidem nouis Canonicis agitur, nec Prælatos admitti, nec canonicos aliter recipi in dictis Eccleſiis, niſi iurato ab eis, ſtatuta, & conſuetudines ipſarum eccleſiarum, ſcripta, & non ſcripta inuicibiliter obſeruare, inter laicos etiam multarum Ciuitatũ, Caſtrorum, & Terrarum cum conſuetudinis morbum in aſſumendis Potefſtatibus, Reſtoribus, vel officialibus ſuis irreſiſſe, vt ipſi Potefſtates, Rectores, & Officiales, ad huiusmodi potefſtarias, reſtorias, & officia, nullo modo admittantur, niſi prius ſe ſtatuta ipſorum locorum, clauſa, iurauerint ſeruatuſ. Et quia in ſtatutis, conſuetudinibusque ſupradictis interdum aliqua reperiebantur illicita, ſeu impoſſibilia, vel obuiantia eccleſiaſticæ libertati, idcirco, ne ſub tali generalitate iurandi, ſic iurantibus peccandi occaſio præberetur, cum iuramentum non fuerit inſtitutum, vt vinculum eſſet iniquitatis, prædictus NICOLAVS Papa animarum periculis obſistere cupiens, frugifera & ſalubri conſtitutione præcepit quibuſcunque ſcientibus contineri in prædictis conſuetudinibus, & ſtatutis, illicita, impoſſibilia, vel libertati eccleſiaſticæ obuiantia, huiusmodi iuramenta ab eis nullo modo præſtari, & iuramenta ab eis nullo modo præſtari, & iuramenta, ea intentione faciendã, vel factã, vt etiam illicita, vel impoſſibilia, ſeu libertati eccleſiaſticæ obuiantia obſeruentur, cum abſque diuinæ Maietatis offenſa, etiam ſub tali intentione præſtari non poſſent, decreuit in huiusmodi illicitis, impoſſibilibus ſeu libertati eccleſiaſticæ obuiantibus, non ſeruanda, quin potius pro animarum ſalute, ſi ſub forma prædicta, vel ſimili aliquos ignorantẽs, prædicta illicita, ſeu impoſſibilia, vel libertati eccleſiaſticæ obuiantia iurare contingeret, ad obſeruanda duntaxat licita, poſſibilia, & libertati eccleſiaſticæ non obuiantia, iuramentorum intentio referri debe-

4 ret, declarans iuramenta sub huiusmodi generalitate qualitercunque, & sub quacunque verborum forma præstita, vel præstanda, ad licita, possibilia, ac ecclesiastica libertati non obuiantia duntaxat extendi, ipsosque iurantes ad alia, per præstationem iuramenti huiusmodi non teneri: Veruntamen, multi infirmi cupidique sensus, sese in huiusmodi iuramenta, cum animarum suarum periculo, præcipitant. Nos quoniam hæc sanctorum quoque Patrum instituta, & salubri rerum ecclesiasticarum directione aduersantur, & tanquam de radice ambitionis procedentia, omne bonum in ecclesiis rebusque publicis peruertunt, ea nouæ prouisionis subsidio prohibere volentes, præsentium auctoritate innouamus, prædictam Constitutionem NICOLAI Papæ, itidemque alias omnes Canonicas Sanctiones de abusu, & reprobatione huiusmodi iuramentorum promulgatas, volumusque eas ubique ab omnibus, etiam quoad præterita, inuiolabiliter obseruari, Ac etiã præcipimus, & interdiciamus prælati, Canonicis & aliis supradictis, necnon Ecclesiarum Capitulis, & Monasteriorum, cæterisque Conuentibus, Ciuitatum quoque, Castorum & Terrarum Cõmunitatibus, & personis quacunque dignitate præditis, ne vlla omnino iuramenta illicita, impossibilia, damnosa, vel libertati ecclesiasticæ, aut decretis Concilii Tridentini obuiantia, siue antè, siue post electiones, confirmationes, prouisiones, receptiones, admissiones, aut aut alios actus, ubique, & quocunque tempore, etiã prætextu cuiusuis cõsuetudinis, quantocunque tempore obseruata, quæ potius corruptela est cõsuetudo, siue in genere, siue in specie præstare, reddere, vel exigere, neue super præstitis, redditis, vel exactis hucusque, quenquam, in iudicio, vel extra, inquietare audeat, quoquo modo, vel turbare, illos enim, qui iuramenta illicita, impossibilia, damnosa, vel ecclesiasticæ libertati, aut decretis dicti Cõcilii obuiantia, exigere cõtenderint Episcopos videlicet, & alios quoscunque põtificali dignitate præditos suspendimus à diuinis, Capitula vero, & Conuentus, eorumque Ecclesias, &

loca omnia, interdicto ecclesiastico supponimus, ac singulares personas excommunicationis sententia innodamus, inhabilesque facimus ad obtenta, & alia obtinenda eo ipso, nobisque, & Romano Pontifici, pro tempore existentis, relaxationem suspensionis & interdicti, nec non absolutionem ab excommunicationis sententia huiusmodi perpetuò reseruamus. Decernentes eos, qui talia iuramenta scienter præstiterint, vsu & comodo rei, & gratia cuius causa iurauerint, eo ipso priuatos esse, alios vero ignorantes ad præstatorum iuramentorum huiusmodi obseruationem minime teneri: Nec non irritum, & inane quicquid secus per quoscunque, scienter, vel ignoranter, attentatum est hætenus, & deinceps contigerit, attentari. Non obstantibus præmissis, seu quod prælati, Capitulis, Conuentibus, & personis prædictis, vel quibusuis aliis communiter, vel diuisim ab eadem si deinde indultum, vel in posterum, indulgeri contingat, quod interdici, suspendi, vel excommunicari nõ possint, per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, & ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem, cæterisque contrariis quibuscunque. Et quoniam difficile nimis esset præsentis ad omnia loca, quibus illis opus erit, versari volumus, ut earum exemplis, etiam impressis manu Notarii publici subscriptis & sigillo Prælati, aut personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, munitis, eadem pro fusus fides ubique adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent exhibita, vel ostensa.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo, Quingentesimo, Octuagesimo quarto, Nonis Septembris Pontificatus nostri Anno Tertio decimo.

M. Card. S. Stepha.
Cæ. Glorierius.
A. de Alexis.

Anno à Natiuitate Domini, Millesimo, Quingentesimo octuagesimo quarto,

quarto indictione duodecima die ve-
ro decima quarta mensis Septembris,
Pontificatus Sanctissimi in Christo
Patris, & Domini nostri, Domini
GREGORII diuina prouidentia Papa
XIII. Anno decimotertio. Retroscri-
pta licet apostolica affixa, & publi-
cata fuerunt in valuis, seu portis Ec-
clesiarum Sancti Iohannis Lateranen-
sis ac Principis Apostolorum de Vrbe,
nec non Cancellarie Apostolicae, & a
ciei Capi Florae, ibidemq. per aliquod
temporis spatium dimissa per nos Ca-
lixtum Brunettum, & Nicolau Taglietti un, eiusdem Sanctissimi Domi-
ni nostri Papae Cursores.

Ioannes Freile Magister Curforum.

NOTABILE X.

*Transumptum corū, quae Illustris-
simus & Reuerendissimus Princeps,
& Dominus, D. Ludouicus Cardina-
lis Madrutius S. D. N. Clementis Pa-
pa VIII. adinuictissimum. &c. Ru-
dolphum Rom. Imperatorem, & per
Germaniam de latere Legatus, Anno
M. D. LXXXIII. in Comitibus Ra-
tisonen. pro reformanda ecclesiasti-
ca disciplina proposuit.*

SANCTISSIMVS D. N. PONT.
MAX. pro paterna sua sollicitudine,
ad animum reuocans, passim in Ger-
mania, vnam Ecclesiam post aliam, præci-
pitem ferri, ex officio vniuersalis sollici-
tudinis, pariter compellitur, diligenter ex-
pendere, qua ratione tantis malis, quæ cū
certo exitio Religionis Catholice & Ec-
clesiarum ruina, in ipsis visceribus, ipsaq.
adeo substantia hærent, & quasi iam iam
erumpentia oculis cernuntur, in tempo-
re occurratur. Sperat autem in primis oc-

casione presentium Comitiorum Impe-
rialium, auctoritate & Prudentia Princi-
pum Ecclesiasticorum, de certis & oppor-
tunis rationibus in medium consuli posse,
merito enim iudicat illos optimè, & gra-
uitatem ipsius rei perspectam, eandemq.
vt par est, maximè cordi habere.

Circa quod, cum experientia ipsa & e-
uentus, nec nō exempla Ecclesiarum Hal-
berstaten. Magdeburgen. Bremen. atque
aliarum euidenter demonstrent, quam sit
difficile semel collapsas erigere, atq. in pri-
stinum statum restituere, idcirco (illarum
cura, & reductionis spe non abiecta) et-
iam, atq. etiam cogitandum venit, quibus
potissimum modis, diuino auxilio, vindicari
possint ab interitu eæ Ecclesie, in qui-
bus adhuc, per Dei gratiam, Religionis
Catholice obseruantia reliqua est.

Primum itaq. satis per se patet, nihil es-
se conuenientius conseruandis Ecclesiis,
quam omnibus modis prospicere, vt in iis
ecclesiastica disciplina, & primæua institu-
tio sartatecta retineatur, adhibita omni cir-
cumspeditione, ne prophanis nouitatibus,
vel vllis defectibus, aut excessibus, fene-
stra apperiat, quibus constitutionum,
ordinationum, ac legum sacrarum, vigor
minuatur. Quod certè ab iis ex officii de-
bito maximè requiritur, qui, tanquam in
specula positi, diuina dispositione, pericu-
losissimis temporibus ecclesiarum curam
gerentes, ea omnia diligenter prospicere,
& arçere debent, quibus status Ecclesia-
rum turbatur, aut læditur.

Quare facere non potest Sanctitas sua, 6
quin efficaciter hortetur Illustrissimos, ac
Reuerendissimos Archiepiscopos, Episco-
pos, aliosq. Prælatos ecclesiasticos quos-
cunq., vt districti, ac grauissimi DEI Iu-
dicii memores, periculosissimi, & angeli-
cis humeris formidabilis muneris, debitū
sæpè animò recolant, illudque DEO, e-
iusque gratiæ se totos cōmittentes, Chri-
stiana charitate & sollicitudine exercere
studeant, omnes vias ineundo, quibus
impudentia mala, & pugna, quæ for-
ris intendantur, propullari, simulque
timores, ac defectus interni sedari, &
tolli

tollī possint: Id verò in amplissimo spiri-
tuali regiminis campo, multis modis, cha-
ritate & prudentia ducibus, secundum
certissimas fidei, & disciplinæ ecclesiasticæ
7 regulas, præstandum est, ac in specie cum
per Conciliorum Prouincialium, & Syn-
nodalium, statis temporibus, & pro rerū
necessitatibus, celebrationes, tum per di-
8 ligentes visitationes, & similia media, ne-
cessaria planè, ad submouendum ab Ec-
clesia Dei scandala, & negligentias, quæ
9 corpus ipsum Ecclesiæ euidenter deor-
mant, nudumque exponunt, grauissimis
damnis, & læsionibus, quæ per infinitas
hæreses, ac sectas insurguntur.

10 Vt autem maiore cum fructu excolen-
dæ Ecclesiæ cura suscipiatur, hortatur in
primis Sanctitas sua, vt omni promptitu-
dine S. Concilii Tridentini obseruantia
amplectatur, cum illius salutaris directio,
multis in partibus, Ecclesiæ DEI innum-
merabilia beneficia, & spiritalia ornamē-
ta, protulerit: quod idem in Germania
euenturum speratur, siquidem eius ob-
11 seruatio debitis modis ita instituat, vt
omnes re ipsa animaduertant, præfulgen-
tes autoritate, & potestate, integri Ec-
clesiarum corporis splendorem, & purita-
tem serio concupiscere.

12 Quandoquidem verò notorium est, Ec-
clesiis non paucis interitas causam fuisse,
absurdas postulationes, & electiones per-
sonarum, legitimas qualitates non habenti-
um, secundum præscriptū Constitutio-
num ecclesiasticarum, ipsiusque legis diu-
inæ, opere precium est, remedium adhibe-
ri his incommodis, quæ grauissima profi-
ciscuntur à Capitulis, & Canonicorum præ-
cipuis Collegiis, quæ prærogatiua electio-
nis gaudent: Nisi enim electio firmis, &
13 bonis regulis dirigatur, vel si deferatur in
personas externam tantum dignitatem, &
potentiam appetentes, parumque seruitu-
um Dei, & beneficium Ecclesiarum, ac Re-
ligionis Catholicæ (cui consecratæ sunt)
obseruantia curantes, irreparabilia damna
consequi necesse est, cum ingenti Christi
Saluatoris nostri sanguine redemptarum
animarum periculo & iactura.

Cum etiam Ecclesiarum dignitas, maie-
stas, & gubernatio, in qua Capitula non
minimas partes obtinent, conditiones,
qualitates, & merita condigna, pro tanto
munere, postulent, omnibus modis labo-
randum videtur, vt iuxta sacrorum, & S.
Concilii Tridentini dispositionem, & lau-
dabiles Ecclesiarum consuetudines, & ap-
probata statuta, quæ sacris Canonibus
non repugnent, ætas, doctrina, vita, &
conueratio ipsorum vocationi, & mune-
ri, ac Ecclesiarum celebritati, quantum
fieri potest, respondeat, ita vt Canonicæ
formam Senatus Ecclesiastici repre-
sentent, qui Episcopis, & Prælati, in san-
ctissimæ functionis exercitio, assistant,
non resistant, quique occurrente electio-
num occasione, sincere, prudenter, ac-
tilliter, pro tantæ rei necessitate, officium
faciant.

Ac proinde Metropolitanos, Episco-
16 pos, & ipsos adeo Canonicos, ea omnia
considerare, & promouere decet, quæ ad
huius ordinis splendorem, dignitatem, &
puritatem spectant: quandoquidem in il-
lius congrua dispositione, maxime Ec-
clesiarum vtilitas, ac illarum conseruatio
innitatur.

Et cum Metropolitanis ex officio ipso-
17 rum eminentia incumbat prouidere, ne
Ecclesiæ comprouinciales detrimentis,
tam spiritalibus, quam temporalibus, af-
ficiantur, maxime illos vigilare decet his
temporibus, ne cum Religiois detrimen-
to, & ipsorum iurisdictionis iactura, per
absurdas, & damnatas postulationes, &
electiones, aut aliis modis, superrogantem
Ecclesiæ in pericula coniciantur, aut ab
antiquo ipsorum statu dimoueantur. Et
siquid tale attentari cognouerint, omni-
bus modis impendenti malo, iuxta sacro-
rum Canonum dispositionem, tempe-
stiuè occurrant. In quo contumacia se
obiciante, proculdubio Cælestis Maie-
statis autoritatem, pro ipsorum officii
executione, & Ecclesiarum debita con-
seruatione, piè, & benignè promptam
habituos non dubitent. Non minus
quoque confidit Sanctitas sua illustrissimos
& Re-

& Reuerendissimos Metropolitanos, Episcopos, & Prælatos maiores, fideliter secum reputare, quanti his temporibus interfit verè doctrinæ rationem haberi, vt ea, tanquam in candelabro præfulgente, errantes, & quasi in labyrintho heresum præsentis sæculi deuiantes, ad Ecclesiæ gremium inuitentur, dum in ea videt vniformem, & perpetuam doctrinam lucere, eademque opera obediens Ecclesiæ filij, in summa rerum omnium licentia, & perturbatione, in Sancta FIDE CATHOLICA retineantur, & magis, magisque confirmantur: De quo, vt semper, ita in præsentia maximè est cogitandum, atque præstandum, vt in posterum doctorum, & bonorum in Vineam Domini Operariorum copia suppetat; ad quod maximè conducere videtur, si ab Archiepiscopis, Episcopis, & Prælati bona Seminaria fundentur, & vtilis ministri educantur, qui doctrina simul, & exemplo præesse discant.

20 Quæ omnia, cum ad conseruationem spiritualis Hierarchiæ & Religionis, pertineant, promittit Sanctitas sua sibi, neminè commissurum, vt in se feruor, & zelus desideretur, præsentibus Ecclesiarum necessitati conformis; quæ profectò nulla alia ratione conseruari, & ad eum finem ad quem initio fundata, & dicatè fuerunt, dirigi possunt.

21 Cæterum, cum iam re ipsa compertum sit aliquos Principes ecclesiasticos magno emolumento, & honore, Ecclesias, & ditiones suas expurgasse, ac optimis institutis firmasse, ac constabiliisse, eo magis sperandum est, tam eos ipsos, quàm eorum exemplo alios, promptius Sacrorum Canonum, & Concilij Tridentini obseruatione amplexturos, maximè cum id ipsum inuitabilis quædam necessitas requirat; In quo si pro ratione horum temporum, & diuersitate Regionum, ac locorum, casus aliqui se offerat, qui moderatione, dispensatione, vel prouisione aliqua indigeat, quæ à sua Sactitate peti debeat, in eo quotiescunque requiretur, paterno planè affectu curabit, quicquid ad vtilem sanctarum, & bonarum determinationum exe-

cutionem faciet: nec quicquam in se desiderari patietur, quod ad fructuosam officij pastoralis administrationem, & conuenientem directionem spiritualis semitæ, vel progressus, pertinere poterit.

Ac demum intimo animi affectu DEVM omnium bonorum datorem comprecatur, vt in istis publicis Religionis Sanctæ necessitatibus, sua gratia, tam sibi, quàm omnibus in tantæ sollicitudinis partem vocatis ita adsit, vt cum ipsius nominis laude illius quoque domus decorem, & dilexisset, & concupiuisse ardentè, videri possint.

Insuper SANCTISSIMVS D.N. PONTIFEX MAXIMVS ingenti animi dolore intellexit, in aliquibus per Imperium Ecclesiis, inter dignitates habentes, & Canonicos, inueniri non paucos, à salutaris sacrorum Canonum directione deuiantes, idque in primis cum diuini cultus neglectu.

Rarè enim Ecclesiæ per Dignitates obtinentes, & Canonicos frequentantur.

Distributiones, licet amplissimæ, aut negliguntur, aut exigua in choro mora, percipiuntur.

Annexa dignitatibus, & præbendis onera, & officia, non nisi per Vicarios præstantur.

Ordines & gradus ecclesiastici dignitatibus, ac præbendis annexi, non suscipiuntur.

Gravitas inculpate conseruationis, non seruatur in habitu clericali statui concedente, dehonestatur & maculatur turpi concubinato.

Vagatione ferè perpetua, ab vna Ecclesia ad aliam conuolando, præbendarum emolumenta captantur, pauperiores Ecclesiæ deferuntur.

Electionum prærogatiua non semper ad maiorem Ecclesiarum vtilitatem, & Religionis conseruationem, dirigitur.

Vacante Sede, bona ab Episcopis relicta, in priuatos vsus conuertuntur.

Episcoporum iurisdictio, per contrarias sacris Canonibus capitulationes, & pacta, confringitur.

Parochiales Ecclesiæ Capitulis adhæ-

ZZzzz

- rentes, & vnita, aut quæ de illorum sunt iure patronatus, non approbatis, non examinatis conferuntur.
- 37 Correctio, reformatio, & visitatio, excluduntur.
- 38 In assumptione ad Canonicatus, non Ecclesiarum, sed personarum, habetur ratio.
- 39 PROVISIONES Apostolicæ non vbique iuxta CONCORDATA admittuntur, sæpe excluduntur.
- 40 Cum Episcopis non raro contentiones suscipiuntur, idque non Iurium Ecclesiæ conferuandorum, sed eneruandæ Episcopalis Iurisdictionis studio.
- 41 Non procurant Principes ecclesiastici, vt ipsorum Consiliarij, & officiales omnes sint Catholici, alentes in sinu suo serpentes, & proditores suos.
- 42 Sacellanos doctos, qui concionibus, & colloquijs Catholicam religionem tueri possint, apud se habere non curant.
- 43 Cum non desint quorum familiæ promiscuè constant tum hæreticis, tum Catholicis, non prouident, vt in ipsorum aulis, ac mensis, de rebus fidei, in perniciem Catholicæ Religionis sermones, & disceptationes non habeantur.
- 44 Beneficiorum pluralitas, etiam quæ non contra Canones est toleratur.
- 45 Beneficia conferantur pueris infra ætatem à Concilio Tridentino requisitam, atque adeo etiam hæreticorum filiis.
- 46 Non prospiciunt, vt subditi filios suos ad scolas hæreticas non mittant; Vnde fit, vt quando seducti domum redeunt, totas familias inficiant.
- 47 Sacerdotes, ex alijs diocæsibus, ob flagitia eiectos, temerè recipiunt, nulla cura super vita, & morum inquisitione facta.
- Obseruatum est nonnullis in Ecclesijs, dum Canonicatus pueris conferuntur, qui ecclesiastico statui tandem se abdicat, huiusmodi Canonicatus, longa serie, à pueris in pueros resignari, magno cum diuini cultus detrimento.
- Scolasteriarum vsus planè quibusdam in locis intercedit, cum ad Scholasticorum munus pertineat iuniorum Canonicorū paterna directio.
- Qui ad Vniuersitates mittuntur, siue dormiendo in ciuitate, siue etiam perditissimè viuendo tempus transigant, susque deque habetur.
- Catechismi prælectio, à qua ferè tota pietatis ratio pendet, nulla sollicitudine vrgetur, & quod deplorandum, etiam hæreticorum venenum tenerè iuuentuti obici permittitur.
- Hæc & his similia, quæ aliquibus Ecclesijs ruinam attulerunt, alijs ex propinquo minantur.
- Quare Illustrissimis & Reverendissimis Metropolitanis, Episcopis, & Capitulis ipsi hæc proponuntur, vt dignitatis, & officij sui memores, quæ DEI cultum, Ecclesiæ statum, Religionis conseruationem maximè concernunt, iuxta quod temporum conditio, & rei grauitas postulat, corrigant, & tollant, ad DEI laudem, Ecclesiastici status dignitatem & fidelis populū ædificationem.

*Laus Deo, & Beate Mariæ Virgini, ac
S. V. uilbaldo Episcopo. & S. V. adria-
Augustin. Episcopis.*